

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра світової економіки

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Проекти Європейського інвестиційного банку в Україні

(на матеріалах ТОВ «Промислова група «Таурус», м. Київ)

Студента 2 курсу, 2М групи,
спеціальності 051 «Економіка»
спеціалізації «Міжнародна економіка»

Сташенко
Артем Віталійович

Науковий керівник
доктор екон. наук, доцент

Дугінець
Ганна Володимирівна

Гарант освітньої програми
кандидат економічних
наук, професор

Кудирко
Людмила Петрівна

Київ 2019

АНОТАЦІЯ

Сташенко Артем Віталійович Проекти Європейського інвестиційного банку в Україні (на матеріалах ТОВ «Промислова група «Таурус», м. Київ).

Випускна кваліфікаційна робота на здобуття ступеня магістра за спеціальністю 051 «Економіка», спеціалізації «Міжнародна економіка». Київський національний торговельно-економічний університет, 2019.

У випускній кваліфікаційній роботі здійснено аналіз програм секторальної допомоги ЄІБ; досліджено інвестиційні проекти ЄІБ в Україні в ХХІ ст.; проаналізовано показники господарської діяльності ТОВ «Промислова група «Таурус»; проведено оцінку зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «Промислова група «Таурус»; досліджено особливості процедури виділення коштів, фінансування, вибірки позики та фінансового менеджменту на прикладі Програми розвитку муніципальної інфраструктури України; здійснено оцінку показників ефективності реалізації проекту ТОВ «Промислова група «Таурус».

Ключові слова: Європейський інвестиційний банк, Програма розвитку муніципальної інфраструктури України, послуги у сфері розвитку муніципальної інфраструктури України.

SUMMARY

Stashenko Artem Vitaliyovich EIB Projects in Ukraine (based on the materials of LLC “Taurus Industrial Group”, Kyiv).

Final qualifying work for the master's degree on the specialty 051 «Economy», specialization «International Economics». Kyiv National University of Trade and Economics - Kyiv, 2019.

The final qualification work is devoted to analyzes EIB sectoral assistance programs, study of EIB investment projects in Ukraine in the 21st century, the analysis of economic performance of «Taurus Industrial Group» LLC, assessment of foreign economic activity of «Taurus Industrial Group» LLC, peculiarities of the procedure of allocation of funds, financing, loan sampling and financial management are investigated using the example of the Municipal Infrastructure Development Program of Ukraine and estimation of performance indicators of the project implementation of LLC «Taurus Industrial Group».

Key words: European Investment Bank, Municipal Infrastructure Development Program of Ukraine, Municipal Infrastructure Development Services in Ukraine.

РЕФЕРАТ

Тема випускної кваліфікаційної роботи: «Проекти Європейського інвестиційного банку в Україні».

Структура та обсяг роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел (22 найменування) та 5 додатків. Повний обсяг роботи становить 80 сторінки, у т.ч. список використаних джерел – 3 сторінки, додатки – 19 сторінок. Матеріали випускної кваліфікаційної роботи містять 26 таблиць, 7 рисунків.

Публікації. За результатами виконання випускної кваліфікаційної роботи опубліковано 1 статтю: "Особливості процедури виділення коштів, фінансування, вибірки позики та фінансового менеджменту на прикладі Програми розвитку муніципальної інфраструктури України"// Зб. наук. ст. студ. — К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. Обсяг статті становить 0,5 д.а.

Підприємство, за матеріалами якого виконано випускну кваліфікаційну роботу – ТОВ «Промислова група «Таурус», м. Київ.

Метою дослідження є аналіз теоретичних і практичних засад реалізації проектів ЄІБ в Україні, обґрунтування практичних рекомендацій щодо удосконалення процесу використання коштів ЄІБ у сфері розвитку муніципальної інфраструктури національної економіки.

Об'єктом дослідження є реалізація проектів ЄІБ в економіці України.

Предметом дослідження є теоретико-методичні засади та рекомендації щодо використання коштів ЄІБ вітчизняним підприємством – суб'єктом міжнародної економіки у сфері розвитку муніципальної інфраструктури України.

Методи дослідження. Теоретико-методологічним підґрунтям дослідження стали загальнонаукові та спеціальні методи: аналізу та синтезу, порівняння та узагальнення; статистичні; індукції та дедукції; методи фінансового аналізу; комплексного та системного аналізу, графічний метод та метод порівняння.

У вступі обгрунтовано актуальність теми наукового дослідження, визначено мету та завдання, наведено дані про об'єкт та предмет дослідження.

У першому розділі **«Функціонування Європейського інвестиційного банку в світовій економіці»** здійснено аналіз програм секторальної допомоги ЄІБ та досліджено особливості реалізації інвестиційних проектів ЄІБ в Україні в ХХІ ст.

У другому розділі **«Закупівлі в рамках проекту ЄІБ «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України» на прикладі ТОВ «Промислова група «Таурус»»** проведено аналіз господарської діяльності ТОВ «Промислова група «Таурус»». Здійснено оцінку зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «Промислова група «Таурус».

У третьому розділі **«Перспективи співробітництва ЄІБ та ТОВ «Промислова група «Таурус» за програмою розвитку муніципальної інфраструктури України»** досліджено особливості процедури виділення коштів, фінансування, вибірки позики та фінансового менеджменту на прикладі Програми розвитку муніципальної інфраструктури України. Здійснено економічну оцінку показників ефективності реалізації проекту ТОВ «Промислова група «Таурус».

Результати розрахунку ефективності ТОВ «Промислова група «Таурус» підтверджують доцільність реалізації проектів, які чинять позитивний вплив на фінансові результати підприємства.

Висновки містять теоретичні положення, узагальнюють результати аналізу об'єкта дослідження та містять пропозиції щодо заходів з удосконалення процесу реалізації проектів у рамках ПРМІУ за кошти ЄІБ на підприємстві.

Рік виконання випускної кваліфікаційної роботи – 2018/2019 рік.

Рік захисту випускної кваліфікаційної роботи – 2019 рік.

ЗМІСТ

Перелік скорочень	6
Вступ	7
Розділ 1. Функціонування Європейського інвестиційного банку в світовій економіці	10
1.1 Аналіз програм секторальної допомоги ЄІБ	10
1.2 Реалізація інвестиційних проектів ЄІБ в Україні в ХХІ ст.	16
Висновки до розділу 1	25
Розділ 2. Закупівлі в рамках проекту ЄІБ «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України» на прикладі ТОВ «Промислова група «Таурус»	27
2.1. Аналіз господарської діяльності ТОВ «Промислова група «Таурус»	27
2.2. Оцінка зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «Промислова група «Таурус»	34
Висновки до розділу 2	42
Розділ 3. Перспективи співробітництва ЄІБ та ТОВ «Промислова група «Таурус» за програмою розвитку муніципальної інфраструктури України	44
3.1. Особливості процедури виділення коштів, фінансування, вибірки позики та фінансового менеджменту на прикладі Програми розвитку муніципальної інфраструктури України	44
3.2. Ефективність реалізації проекту ТОВ «Промислова група «Таурус»	51
Висновки до розділу 3	57
Висновки та пропозиції	59
Список використаних джерел	62
Додатки	65

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

ГРП - Група реалізації проекту.

ГУПП – Група управління та підтримки Програми.

ЄБРР - Європейський банк реконструкції та розвитку.

ЄІБ - Європейський інвестиційний банк.

ЄС – Європейський Союз.

Мінрегіон - Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України.

МСП - Малі та середні підприємства.

МФУ - Міністерство фінансів України.

ПРМІУ - Програма розвитку муніципальної інфраструктури України.

СБ - Світовий банк.

EURIBOR - Європейська міжбанківська ставка пропозиції.

ВСТУП

Глобалізація та взаємне проникнення економік різних країн передбачає функціонування наддержавних міжнародних фінансових організацій, які реалізують стратегію розвитку національних економік через зовнішні джерела кредитування. Системна співпраця з провідними міжнародними фінансовими організаціями, до яких належить Європейський інвестиційний банк, сприяє вирішенню багатьох ключових фінансово-економічних і соціальних проблем розвитку як окремих країн, так і глобального економічного простору. У першу чергу, до них відносяться усунення диспропорцій платіжних балансів, дефіцитів державних бюджетів, радикальні економічні та соціальні реформи країн, що розвиваються, в тому числі й України, яких не можна було досягти тільки за рахунок внутрішніх макростабілізаційних чинників.

Нині ресурси ЄІБ за умови їх ефективного використання є важливим джерелом ресурсного забезпечення реалізації пріоритетних проектів і завдань соціального та економічного розвитку, інструментом інституційних перетворень та міжнародної інтеграції України. Відповідно до законів України про вступ до міжнародних фінансових організацій, Міністерство фінансів України є національним агентом з такими кредиторами та забезпечує фінансування видатків бюджету із зовнішніх джерел.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням поглиблення співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями присвячено чимало наукових праць вітчизняних учених, серед яких: Я. Базилук [1], Є. Бачихін [2], О. Білорус [3], О. Власюк [4], О. Гаврилук [5], В. Колосова [7] та ін. Поряд із вагомим внеском дослідників у розвиток міжнародного фінансового співробітництва України актуальним залишається пошук напрямів підвищення ефективності інвестиційних проектів та посилення участі суб'єктів реального сектору економіки у співробітництві з міжнародними фінансовими організаціями.

Метою дослідження є аналіз теоретичних і практичних засад реалізації проектів ЄІБ в Україні, обґрунтування практичних рекомендацій щодо удосконалення процесу використання коштів ЄІБ у сфері розвитку муніципальної інфраструктури національної економіки.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

1. проаналізувати програми секторальної допомоги ЄІБ;
2. дослідити особливості реалізації інвестиційних проектів ЄІБ в Україні в ХХІ ст.;
3. здійснити аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «Промислова група «Таурус»;
4. провести оцінку зовнішньоекономічної діяльності підприємства;
5. виявити особливості процедури виділення коштів, фінансування, вибірки позики та фінансового менеджменту на прикладі Програми розвитку муніципальної інфраструктури України;
6. оцінити ефективність реалізації проекту ТОВ «Промислова група «Таурус».

Об'єктом дослідження є реалізація проектів ЄІБ в економіці України.

Предметом дослідження є теоретико-методичні засади та рекомендації щодо використання коштів ЄІБ вітчизняним підприємством – суб'єктом міжнародної економіки у сфері розвитку муніципальної інфраструктури України.

Методи дослідження. Досягнення поставлених у випускній кваліфікаційній роботі завдань здійснено з використанням таких методів: загальнонаукові методи: аналіз і синтез, індукції та дедукції, (для узагальнення теоретичних положень і обґрунтування практичних рекомендацій), системний та комплексний аналіз (при розкритті елементів ефективності операцій з імпорту продукції); аналітичні методи: економіко-статистичний аналіз, графічний метод та метод порівняння.

Інформаційною базою дослідження процесу реалізації проектів за кошти ЄІБ послужили дані ЄІБ, ЄБРР, СБ, СОТ, Євростат, МФУ, тендерна документація, фінансова звітність підприємства, нормативно-правові акти, статистичні матеріали, періодична економічна література тощо.

Практичне значення. Результати дослідження можуть бути використані в господарській діяльності ТОВ «Промислова група «Таурус» для покращення його результатів.

Апробація. Теоретичні результати випускної кваліфікаційної роботи апробовано та розміщено в статті «Особливості процедури виділення коштів, фінансування, вибірки позики та фінансового менеджменту на прикладі програми розвитку муніципальної інфраструктури України» в збірнику наукових статей «Міжнародна економіка».

Структура роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, списку використаних джерел із 22 найменування та 5 додатків. Загальний обсяг роботи – 80 сторінка друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1.

ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО БАНКУ В СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ.

1.1 Аналіз програм секторальної допомоги ЄІБ

Європейський інвестиційний банк (ЄІБ) створено у 1957 р. як юридичну особу, яка надає кредити для реалізації інвестиційних проектів і при цьому залучає необхідні фінансові ресурси на ринку капіталу та використовує власні ресурси. Головна мета цієї фінансово-кредитної установи – сприяння збалансованому розвитку країн – членів Європейського Союзу шляхом надання кредитів чи банківських гарантій, а найважливіше завдання полягає в посиленні процесів економічної та соціальної інтеграції держав ЄС. ЄІБ (із штаб-квартирою в Люксембурзі) створювався на безприбутковій основі та є структурною одиницею ЄС. На сьогодні акціонерами ЄІБ є 28 країн-членів Європейського союзу [19].

У складі ЄІБ діє Європейський інвестиційний фонд (ЄІФ), який надає довгострокові гарантії для фінансування транс'європейських транспортних і комунікаційних мереж, а також енергомереж для розвитку малого і середнього бізнесу. У його складі також діє Тимчасовий Единбурзький фонд кредитування для прискорення фінансування проектів розвитку капітальної інфраструктури.

Інвестиційний проект, запропонований країною на розгляд ЄІБ, має належати до однієї з його пріоритетних сфер діяльності та збігатися із загальними пріоритетами і завданнями ЄС, якими є:

- розвиток середнього і малого бізнесу (фінансується через глобальні кредити, що надаються банкам-посередникам);
- будівництво чи модернізація транспортної інфраструктури (автомагістралі, мости, аеропорти тощо);
- розвиток енергетики (виробництво, транспортування і розподіл енергії, газу, нафти, тепла тощо) і телекомунікацій.

Європейський інвестиційний банк також підтримує:

- запровадження екологічних схем у містах і проектів щодо захисту природи (пов'язаних із забрудненням водою і повітря, міським транспортом тощо);
- промислові проекти (будівництво заводів з виробництва двигунів, фармацевтичні, авіаційні проекти тощо).

Реалізація проектів має сприяти економічному піднесенню найменш розвинутих регіонів, створювати нові робочі місця і види діяльності, підвищувати конкурентоспроможність європейської промисловості й становити спільний інтерес для багатьох держав – членів Європейського Союзу.

Стосовно проектів, які реалізуються в країнах – не членах ЄС, необхідною умовою отримання кредитів є надання державних гарантій. Створення транс'європейських мереж вважається одним з найважливіших проектів у діяльності Європейського інвестиційного банку.

Основними критеріями підготовки проектів Банку є розмір кошторисної вартості проекту, мінімальний обсяг якої повинен дорівнювати 25 млн євро, а частка його кредиту становити до 50%. За винятком надзвичайних обставин, ЄІБ покриває до 50% вартості кредиту, зазвичай 25–30 %. При цьому очікується, що частина витрат відшкодуватиметься організацією чи компанією, яка ініціює проект, за рахунок власних коштів.

Залежно від специфіки проекту Банк встановлює термін його реалізації та визначає розмір плати за користування кредитними ресурсами. Для проектів у галузі промисловості цей строк дорівнює від 7 до 12 років, для проектів з розвитку інфраструктури – до 20 років, з пільговим періодом від 2 до 6 років при наданні кредитів за фіксованою чи плаваючою ставкою. На даний час фіксована ставка за позиками строком на 20 років становить близько 5,16 % для позик у євро і 5,13 % для позик у доларах США. Протягом терміну реалізації проекту ставки можуть переглядатися. Зазначений рівень процентних ставок Європейського інвестиційного банку вважається досить низьким. Ставка складається з базової ставки (LIBOR) та адміністративних витрат і не включає елементів політичного й економічного ризику конкретної країни. Виплати за кредитами зазвичай здійснюються раз на півроку чи на рік. Європейський

інвестиційний банк стягує одноразову комісію в розмірі, що дорівнює його витратам на проведення оцінки проекту; при цьому комісія за резервування коштів не вилучається. Надання кредиту Європейським інвестиційним банком не є “зв’язаним”, тобто не передбачає купівлі товарів та послуг певної компанії чи країни, а орієнтується на оптимальне для проекту постачання.

ЄІБ є одним із найбільших офіційних кредиторів у світі. Загальна кількість країн – партнерів Банку становить 157, проте 90% від загального обсягу його фінансування припадають на країни Європейського Союзу. У 2019 р. сума наданих ним позик становила 1,4 трлн євро, що відповідає 8,5% експорту товарів у світі [20] або 75% експорту ЄС [18]. Регіональна структура фінансування інвестиційних проектів наведена у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Регіональна структура фінансування проектів ЄІБ

Регіон	Кількість угод, од.	Частка у кількості, %	Вартість, млрд євро	Частка у вартості, %
Європейський Союз (28)	19737	83,79	1281,6	90,36
Країни розширення ЄС*	651	2,76	41,4	2,92
Середземноморські країни	748	3,18	35,5	2,50
Африка, Кариби, Тихоокеанські країни	1773	7,53	20,8	1,47
Азії та Латинської Америки	296	1,26	19,7	1,39
Центральна та Східна Європа, Південний Кавказ та Росія	179	0,76	11,0	0,78
Країни ЄАВТ	111	0,47	4,8	0,34
Південна Африка	60	0,25	3,3	0,23
Всього	23555	100	1418,3	100

* - країни розширення ЄС включають Чорногорію, Сербію, Албанію, Косово, Туреччину, Боснію та Герцеговину, Північну Македонію до моменту вступу в ЄС.

Джерело: складено та розраховано за даними [19].

У країнах ЄС реалізовано 19737 проектів за участю ЄІБ на загальну суму 1281,6 млрд євро. Найбільші кредитні лінії з моменту заснування Банку були відкриті у 2015 р. для Франції у сумі 2 млрд євро, Іспанії у сумі 1,97 млрд євро та Великої Британії у сумі 1,4 млрд євро. З 2004 р. Європейський інвестиційний банк брав участь у 25 великих інфраструктурних проектах Європейського Союзу з сумою позики 1-2 млрд євро загальною сумою 29 млрд євро. При цьому 13 проектів з бюджетом 13,6 млрд євро реалізовано у сфері транспортної інфраструктури ЄС. Близько 66% із суми, яка виділяється для країн цього

регіону, використовуються Італією, Іспанією, Німеччиною, Францією та Великою Британією.

Найбільшими бенефіціарами коштів від ЄІБ в ЄС є: Італія, у якій реалізовано 4890 проектів на суму 222,95 млрд євро, Іспанії – 2087 проектів на суму 195,1 млрд євро, Німеччина – 2307 проектів на суму 161,76 млрд Євро, Франція - 1866 проектів на суму 141,97 млрд євро, Велика Британія - 1415 проектів на суму 118,35 млрд євро, Польща – 745 проектів на суму 72,7 млрд євро, Португалія - 803 проекти на суму 49,1 млрд євро, Греція – 641 проект на суму 37,4 млрд євро, Бельгія – 434 проекти на суму 30,3 млрд євро, Австрія – 502 проекти на суму 28,88 млрд євро, Фінляндія – 340 проектів на суму 22,5 млрд євро, Данія – 543 проекти на суму 21,77 млрд євро, Угорщина – 291 проект на суму 21,66 млрд євро, Чехія - 289 проектів на суму 21,27 млрд євро. Ключові сфери інвестування в країнах ЄС у 2017-2019 рр. - це послуги, енергетика та промисловість.

Конкуренція серед держав *Центрально-Східної Європи* щодо отримання кредитів ЄІБ дуже висока. На сьогодні в регіоні реалізовано 179 проектів на загальну суму понад 11 млрд євро. Близько 53,6% із суми, яка виділяється для країн цього регіону, використовуються в Україні на загальну суму 5,9 млрд євро. Для фінансування проектів у Грузії надано позик на 1,8 млрд євро, Росії - 1,6 млрд євро, Молдові – 0,8 млрд євро, Вірменії – 0,4 млрд євро.

ЄІБ має мандат на здійснення операцій в країнах Африки, Карибського басейну і Тихоокеанського регіону, а також у країнах Середземноморського басейну та Південної Америки, з якими підписано відповідні фінансові протоколи.

З моменту співпраці ЄІБ профінансував 1773 проекти у країнах *Африки, Карибського басейну і Тихоокеанського регіону* на загальну суму 20,8 млрд євро, з яких 39 проектів на суму 0,61 млрд євро реалізовано у 2019 р. Найбільшим проектом відзначена позика для розвитку промисловості на Мадагаскарі у 2007 р. на суму 0,26 млрд євро.

У *Південній Африці* реалізовано 60 проектів на суму 3,3 млрд євро. Найбільші кредити надано для фінансування проектів доступного та соціального житла та пов'язаної з цим міської інфраструктури, включаючи соціальні послуги, по всій країні у 2018 р. та 2013 р. (по 0,15 млрд євро).

У країнах *Середземноморського басейну* реалізовано 748 проектів на загальну суму 35,5 млрд євро. Найбільші кредити надані Єгипту для фінансування модернізації енергетики у 2015 р. на суму 0,55 млрд євро та підтримки приватного сектору у 2016 р. на суму 0,5 млрд євро.

В *Азії та Латинській Америці* ЄІБ сприяв реалізації 296 проектів на загальну суму 19,7 млрд євро. Найбільш масштабними проектами були модернізація аеропорту в Пекіні (Китай) у 2005 р (позика у 0,5 млрд євро), кредит на підтримку низки інвестиційних проектів, що сприяють усуненню або зменшенню парникових газів та інших забруднюючих викидів у Китаї в 2007 р. (0,5 млрд євро), кредит для фінансування проектів, які приносять значні екологічні переваги, що допомагають боротися зі змінами клімату в Бразилії у 2011 р (0,5 млрд євро).

ЄІБ має частку в капіталі Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) у розмірі 300 млн євро (3% капіталу ЄБРР). ЄІБ здійснює не тільки кредитну діяльність, але й виступає найбільшим позичальником грошових ресурсів на міжнародних фінансових ринках капіталу. Така можливість не заборонена Статутом Банку і дозволяє залучати фінансові ресурси на найкращих умовах і надавати їх за найнижчими ставками. Банк має найвищий кредитний рейтинг – ААА.

Секторальна структура фінансування інвестиційних проектів Банком наведена у табл. 1.2. У 2019 р. за обсягом наданих позик ЄІБ випереджає Світовий банк (37,2 млрд євро проти 34,8 млрд євро [21]). У діяльності Банку пріоритетними сферами для фінансування є кредитування, транспортна та енергетична інфраструктури. На такі сфери припадає майже 65% усіх наданих позик та 60,5% позик наданих у 2019 р.

Секторальна структура фінансування проектів ЄІБ

Сектор	Вартість, млрд євро	Частка, %	Вартість у 2019 р., млрд євро	Частка у 2019, %
Кредитні лінії	395,05	27,85	12,09	32,47
Транспорт	319,38	22,52	6,74	18,09
Енергія	202,31	14,26	3,71	9,95
Промисловість	140,47	9,90	3,69	9,91
Вода, каналізація	73,67	5,19	2,71	7,27
Телекомунікації	71,60	5,05	2,47	6,62
Послуги	50,92	3,59	1,87	5,03
Міський розвиток	50,69	3,57	1,47	3,94
Освіта	45,87	3,23	1,21	3,26
Здоров'я	30,40	2,14	0,71	1,92
Складова інфраструктура	22,55	1,59	0,53	1,43
Тверді відходи	8,41	0,59	0,03	0,08
Сільське господарство, рибальство, лісове господарство	6,90	0,49	0,01	0,03
Всього	1418,29	100,00	37,24	100,00

Джерело: складено та розраховано за даними [19].

Слід відмітити, що позики у сумі понад 0,55 млрд євро отримували виключно країни ЄС. Крім того, за кожною з сфер кредитування найбільші проекти в практиці ЄІБ також схвалювались для країн ЄС (табл. 1.3).

Найбільша кредитна лінія в практиці ЄІБ була відкрита на реалізацію проекту у 2015 р. на суму 2 млрд євро щодо створення Депозитного та консигнаційного фонду місцевої влади у Франції. Для енергетичної сфери найбільшим проектом було оновлення національних енергетичних мереж у Великій Британії у 2014 р., на який витрачено 1,91 млрд євро. Для розвитку транспортної інфраструктури ЄІБ виділив у межах одного проекту 1,4 млрд євро у 2015 р. для забезпечення міської мобільності у м. Лондон. Рамкова позика інвестиційного плану на оновлення школи склала 1,26 млрд євро у 2019 р. для Італії. У сфері послуг найбільшим проектом став кредит для стратегічних досліджень та інновацій в Іспанії (1,2 млрд євро у 2018 р.). У сфері міського розвитку найбільший кредит було надано Італії на відновлення міст після землетрусу у 2018 р. (1 млрд. євро). Решта проектів за ключовими сферами отримували кредити менші, ніж 1 млрд. євро. У 2015-2019 рр. укладено 12 угод з вартістю понад 1 млрд євро та у середньому 1,24 млрд євро на угоду (дод. А). У

2004-2014 рр. таких угод було 13, а їхня середня вартість складала 1,09 млрд євро.

Це вказує на те, що ЄІБ схильний кредитувати більш дороговартісні проекти.

Таблиця 1.3

Наймасштабніший проекти ЄІБ за сферами кредитування

Сфера	Країна	Дата підписання	Вартість, млрд євро	Назва проекту
Кредитні лінії	Франція	29.10.2015	2,00	Cdc collectivites locales mbil
Енергія	Об'єднане Королівство	05.11.2014	1,91	National grid networks upgrade
Транспорт	Об'єднане Королівство	19.06.2015	1,40	Urban mobility for London
Освіта	Італія	29.07.2019	1,26	School upgrade investment plan framework loan ii
Послуги	Іспанія	19.12.2018	1,20	Strategic research and innovation Spain
Міський розвиток	Італія	09.03.2018	1,00	Lazio umbria marche earthquake recovery fl
Вода, каналізація	Об'єднане Королівство	12.05.2016	0,89	Thames tideway tunnel
Промисловість	Франція	01.06.2017	0,80	France efficacite energetique logement social
Телеком	Франція	26.07.2016	0,75	Orange france fibre rollout
Сільське господарство, рибальство, лісове господарство	Польща	30.11.2016	0,70	Poland rural development co-financing
Складова інфраструктура	Італія	01.12.2008	0,70	Regione campania convergenza 2007-2013
Здоров'я	Ірландія	08.12.2017	0,49	National children hospital - dublin
Тверді відходи	Нідерланди	22.12.1993	0,23	Azn-waste incineration plant (eib/ed)

Джерело: складено та розраховано за даними [19].

Таким чином, наймасштабніший проекти відбувались у трьох головних сферах інтересів ЄІБ у країнах ЄС: кредитування, розвиток транспортної та енергетичної інфраструктур.

1.2. Реалізація інвестиційних проектів ЄІБ в Україні в ХХІ ст.

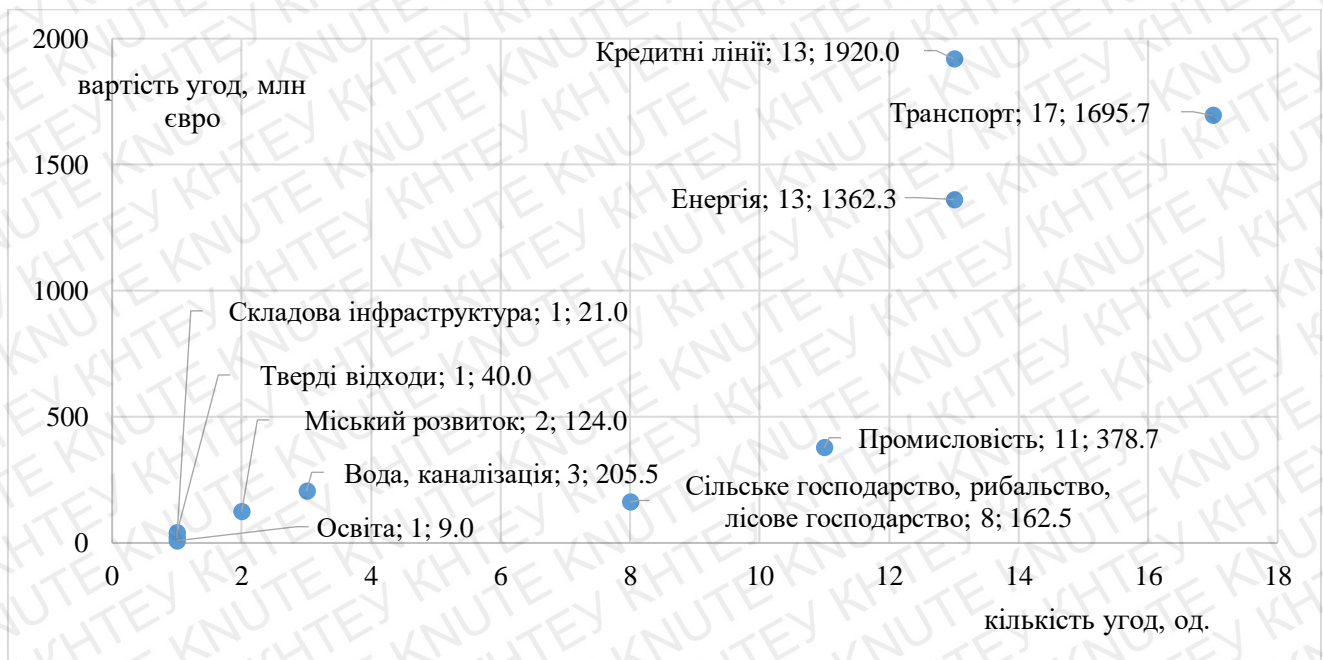
Україна розпочала співпрацю з Європейським інвестиційним банком у 2004 р. щодо створення нормативно-правової бази з метою залучення його ресурсів для реалізації інфраструктурних, енергетичних, природоохоронних та інших інвестиційних проектів.

Рамкову Угоду між Україною та ЄІБ було підписано 14 червня 2005 р., ратифіковано Верховною Радою України 07 лютого 2006 р., вона набула чинності 8 квітня 2006 р. [12]. Відповідно до кредитних та гарантійних угод,

укладених між Україною та ЄІБ, Міністр фінансів є Уповноваженим Представником Позичальника або Гаранта (України), Міністерство фінансів є представником України згідно з міжнародними договорами з ЄІБ у частині офіційного листування (підготовка та узгодження із зацікавленими сторонами (відповідальними виконавцями, бенефіціарами, ЄІБ) змін до міжнародних угод з метою належного виконання цілей проектів, тощо) та вибірки коштів і контролю за їх цільовим використанням.

Проекти в Україні розглядаються ЄІБ у таких секторах, як транспорт, телекомунікації, енергетична інфраструктура (на пріоритетних напрямках транс'європейських мереж і європейських транспортних коридорів), захист довкілля тощо. За період співпраці з Україною ЄІБ підписано 70 угод щодо фінансування проектів на загальну суму 5,92 млрд євро (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Секторальний розподіл угод ЄІБ та України за кількістю та сумою позик у 2007-2019 рр.

Джерело: складено та розраховано за даними [19].

Пріоритетними сферами фінансування ЄІБ в Україні є проекти щодо розвитку транспортної та енергетичної інфраструктур, кредитування малого та середнього бізнесу. Разом з тим, фактичне фінансування надано для 57 з 70 проектів (табл. 1.4).

Секторальна структура позик ЄІБ для України

Галузь	Всього угод, од.	Вартість угод, млрд євро	Частка за кількістю%	Частка за вартістю, %
Кредитні лінії	13	1,92	22,81	32,44
Транспорт, складське господарство	17	1,70	29,82	28,65
Постачання електроенергії, газу	13	1,36	22,81	23,02
Водопостачання, каналізація, поводження з відходами	3	0,21	5,26	3,47
Сільське/лісове/рибне господарство	8	0,16	14,04	2,74
Міський розвиток	2	0,12	3,51	2,10
Будівництво	1	0,02	1,75	0,35
Освіта	1	0,01	1,75	0,15
Промисловість	11	0,38	19,30	6,40
Питна вода	1	0,04	1,75	0,68
Разом	57	5,92	100,00	100,00

Джерело: складено та розраховано за даними [19].

84% сум угод з ЄІБ припадають на три сфери: кредитування, транспортна та енергетична інфраструктури. У цих же сферах укладено 75% угод. Також ЄІБ фінансував 11 проектів у модернізації промисловості України, 8 проектів у сфері сільського, лісового та рибного господарства, 3 проекти у сфері водопостачання та водовідведення, 2 проекти для міського розвитку, по 1 проекту у сферах освіти та будівництва.

На сьогодні на різних стадіях проектного циклу (ініціювання, підготовки, реалізації чи повернення позики) перебуває 20 інвестиційних проектів, що підтримуються Банком, із загальною сумою позик близько 3,69 млрд євро (табл. 1.5).

Таблиця 1.5

Розподіл позик ЄІБ для України за стадіями інвестиційного циклу у 2019

р.

Показник / Стадія	Виконання	Підготовка	Завершено
Стан, од.	15	4	1
Вартість угоди, млрд євро	3,22	0,37	0,2
Сума використаних коштів, млрд євро	0,62		0,2

Джерело: складено та розраховано за даними [19].

Завершеним спільним з ЄІБ проектом є «Україна – проект європейських доріг України», який передбачав ремонт ділянок автомобільної дороги М-06,

яка є частиною Третього пан'європейського коридору, та забезпечує ланку для транспортного сполучення між м. Київ та західним кордоном України з Угорщиною, Словаччиною та Польщею.

На стадії підготовки перебуває 4 угоди на суму 0,37 млрд євро. Це проекти «Підвищення безпеки автомобільних доріг в містах України», «Транспортний зв'язок в Україні – Фаза І», «Підвищення надійності підстанцій» та «Розширення системи Харківського метрополітену». У вересні 2019 р. у рамках спільного проекту ЄБРР і ЄІБ «Продовження третьої лінії метрополітену у м. Харкові» схвалено виділення по 160 млн євро на умовах кредиту. Очікується, що реалізація проекту розвантажить наземну частину транспортної інфраструктури та, як наслідок, поліпшить екологічну ситуацію у місті.

У процесі впровадження у державному секторі знаходяться 15 угод на загальну суму 3,22 млрд євро, з яких освоєно лише 19,3% коштів. Проектний цикл реалізації спільних із ЄІБ проектів у середньому триває 20-24 років залежно від сфери впровадження проекту. Це пояснюється тим, що проекти соціальної сфери та сектору державного управління зазвичай не потребують надто тривалих термінів реалізації – закупівлі в цих секторах насамперед спрямовані на розроблення чи оновлення використовуваного в них програмного забезпечення.

Найтриваліший проект ЄІБ з діючих реалізує в сфері освіти з 2016 р. по 2046 р. з метою надання університетам – учасникам проекту допомоги в підвищенні якості та надійності їх послуг та ефективності використання енергії шляхом удосконалення їхнього інституційного потенціалу за рахунок різноманітних заходів і робіт, направлених на енергозбереження та оптимізацію управлінських процесів енергоспоживання. Сума позики ЄІБ складає 152 млн. євро. Залучення позики здійснюється у євро за плаваючою відсотковою ставкою EURIBOR та спред. Загальний період погашення кредиту – 25 років, включаючи пільговий період – 6 років.

Реалізація інфраструктурних проектів є довшою в часі, та у середньому для України дорівнює 20-25 років зважаючи на тривалий період проведення конкурсних торгів на виконання робіт (у середньому за масштабними проектами у сфері транспорту та енергетики займає до двох років), тоді як у секторі житлово-комунального господарства на рівні комунальних підприємств цей період є коротшим. Крім того, при впровадженні названих проектів вагому роль відіграє фактор довгого терміну проведення запланованих будівельних та ремонтних робіт, зважаючи на погодні умови. Проект завершення будівництва першої черги метрополітену у м. Дніпро від станції «Комунарівська» до станції «Музейна» з електродепо розпочато у 2014 р. та триватиме до 2045 р. Сума позики ЄІВ - 152 млн. євро. Залучення позики здійснюється у євро за плаваючою відсотковою ставкою EURIBOR та спред. Загальний період погашення кредиту – 25 років, включаючи пільговий період – 6 років.

Ретроспективний аналіз позик ЄІВ (рис. 1.2) демонструє фактичний початок фінансування проектів в Україні з 2007 р.

Рис. 1.2. Динаміка фінансування ЄІВ проектів в Україні

Джерело: складено та розраховано за даними [19].

З початку співпраці до 2010 р. включно Банком було підтримано по 1 проекту на рік. Впродовж 2011-2013 рр. кількість угод зросла до 3-4 на рік.

Максимальна кількість схвалених проектів склала 12 угод у 2014 р. та 11 угод у 2018 р. Найбільша сума позик від ЄІБ була надана у 2015 р., загальний портфель кредитів становив 1,26 млрд євро. У 2017-2019 рр. простежується зниження активності Банку у фінансуванні проектів на тлі зростання кількості підписаних угод. Це свідчить про зменшення суми позик наданих Україні для розвитку інфраструктури.

Найбільші бенефіціари позик від ЄІБ в Україні наведено у табл. 1.6.

Таблиця 1.6

Головні бенефіціари позик ЄІБ в Україні

Бенефіціар	Всього угод, од.	Діючі угоди, од.	Вартість угод, млн євро	Вартість діючих угод, млн євро	Сума використаних коштів, млн євро	Частка освоєних коштів, %
Державне агентство автомобільних доріг України	3	1	650,0	450,0	412,9	63,52
Центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоуправління, а також державні і комунальні підприємства	2	2	600,0	600,0	47,3	7,88
НЕК «Укренерго»	3	2	461,0	325,0	175,2	37,99
МСП та компанії з середнім рівнем капіталізації	1	1	400,0	400,0	63,0	15,75
Банки-посередники, МСП та компанії з середнім рівнем капіталізації, оператори державного сектору	1	1	400,0	400,0	-	-

Джерело: складено та розраховано за даними МФУ [13].

У сфері розвитку транспортної інфраструктури головним бенефіціаром коштів від ЄІБ є Державне агентство автомобільних доріг України. Для «Укравтодор» передбачено фінансування від ЄІБ за 3 проектами на загальну суму 650 млн євро, з яких вже використано 63,5%. Повністю закінчено проект щодо ремонту ділянок автомобільної дороги М-06, яка є частиною Третього пан'європейського коридору, та забезпечує ланку для транспортного сполучення між м. Київ та західним кордоном України з Угорщиною, Словаччиною та Польщею. Тривають роботи щодо капітального ремонту та реконструкції автомобільних доріг на підходах до міста Києва. За цим

проектом надано кредит у євро на умовах плаваючої відсоткової ставки EURIBOR, спред, одноразова комісія 50 тис. євро. Загальний період погашення кредиту – 19 років, включаючи пільговий період – 5 років. На даний час здійснюються заходи щодо подовження останньої дати надання заявки на використання коштів до 01.12.2021 р.

У сфері муніципального розвитку найбільші транші від ЄІБ отримали центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоуправління, а також державні і комунальні підприємства. Для них передбачено 600 млн євро позик за проектами до 2038 р., з яких використано вже 7,9%. З 2014 р. розпочато надзвичайну кредитну програму для відновлення України для підтримки багатосекторних комплексів заходів з інвестування в сектори муніципальної та соціальної інфраструктури для подолання наслідків конфлікту в Східній Україні. Сума позики складає 200 млн євро, з яких використано 23,5%. З 2015 р. у рамках Програми розвитку муніципальної інфраструктури України для впровадження проектів, спрямованих на реконструкцію, оновлення та/або мінімізацію погіршення стану інфраструктури у сферах: теплопостачання, водопостачання та водовідведення, енергоефективність будівель, зовнішнє освітлення населених пунктів, поводження з побутовими відходами. Сума позики складає 400 млн євро, з яких використано 0,075%.

У сфері енергетики головним бенефіціаром є Національна енергетична компанія «Укренерго», яка отримала 461 млн євро позик від ЄІБ у рамках 3 проектів, з яких освоєно 38% коштів. З 2008 р. триває проект будівництва високовольтної повітряної лінії 750 кВ Рівненська АЕС-Київська з позицією ЄІБ на суму 150 млн євро, з яких вже використано 68,3% для збільшення пропускної спроможності електричних мереж Об'єднаної енергосистеми (далі - ОЕС) України в перетині Захід-Вінниця з відповідним збільшенням частки АЕС у балансі ОЕС України, підвищення надійності електропостачання споживачів центральної частини ОЕС України, зменшення кількості електричних мереж, що знаходяться у забрудненій Чорнобильській зоні

шляхом перезаведення ПЛ 750 кВ Хмельницька АЕС-Чорнобильська АЕС на новозбудовану ПС 750 кВ Київська. З 2011 р. триває проект будівництва повітряної лінії 750 кВ Запорізька АЕС-Каховська з позикою ЄІБ на суму 175 млн євро, з яких вже використано 41,5% для підвищення надійності режимів роботи південної частини ОЕС України за рахунок зняття мережевих обмежень щодо видачі потужності Запорізької АЕС, стабілізація напруги в Південній та Кримській енергосистемах, збільшення пропускної здатності перетинів південної частини ОЕС України шляхом підсилення зв'язку Каховського енерговузла з магістральними газопроводами ОЕС України.

Для розвитку реального сектору економіки України Банком надано кредит для малих та середніх підприємств та компаній з середнім рівнем капіталізації. Залучення позики ЄІБ у сумі 400 млн євро (15,75% коштів освоєно) відбулось на умовах плаваючої відсоткової ставки (EURIBOR), сплати одноразово комісії за оцінку Проекту Банком у розмірі 50 тис. євро. Останньою датою надання заявки на використання коштів (траншу) передбачається дата 36 місяців від дати підписання Угод. Загальний період погашення кредиту – 10 років, включаючи пільговий період – 4 років. Основна мета проекту - розширення можливостей фінансування реального сектору економіки, підтримці розвитку приватного сектору економіки, зокрема проектів МСП та установ з середньою капіталізацією, а також інших пріоритетних проектів, серед яких проекти соціально-економічної інфраструктури, включаючи проекти з енергоефективності, пом'якшення наслідків змін клімату та адаптації до них. Кошти позики ЄІБ можуть спрямовуватися Міністерством фінансів на кредитування комерційними банками середньо- та довгострокових інвестиційних потреб (до 10 років) та середньострокового обігового капіталу (від 2 років) підприємств приватного сектора економіки України. Розмір кредитів, на які можуть претендувати компанії, становить до 12,5 млн євро (для МСП з кількістю працівників до 250 осіб та КСК з кількістю працівників 250 - 3000 осіб) та до 25 млн євро (для

КСК з кількістю працівників 250 - 3000 осіб та підприємств з кількістю працівників понад 3000 осіб).

У сфері сільського та рибного господарства впроваджується спільна з ЄІБ програма підтримки розвитку аграрного сектору економіки з метою покращення ланцюгів створення доданої вартості в Україні для зернових культур, олійних культур, рибного господарства та аквакультури. Проект триває до 2035 р. з сумою позики від ЄІБ 400 млн євро, сума кожного траншу мінімально складає 10 млн євро та протягом одного календарного року надається до 6 траншів. Бенефіціарами за кредитом для аграрної сфери України від ЄІБ є банки-посередники, підприємства МСП та компанії з середнім рівнем капіталізації, оператори державного сектору. Відповідно до умов фінансової угоди, строк надання кредиту становить до 12 років з 4-річним пільговим періодом з відсотковою ставкою фіксованою (на 14.12.2015 приблизно 1,3%) або плаваючою (EURIBOR та Спред) з реалізацією проекту у 2016-2020 рр.

За даними Міністерства фінансів України, станом на 31.12.2018 р. частка пільгового фінансування за спільними з ЄІБ проектами склала 1% в структурі державного боргу, або 18,85 млрд грн, що відповідає 0,53% ВВП України [14].

Станом на 1.06.2019 р. за даними МФУ, Україна покращила показники вибірки портфеля проектів спільних з ЄІБ до рівня 17,7% (на 1.01.2018 р – 15,6%). Проектом з найкращими показниками вибірки коштів у 2019 р. є проект «Надзвичайна кредитна програма для відновлення України» з сумою позики 200 млн євро, який триватиме до 30.06.2020 р. За умовами проекту у 2017 р. - I півріччя 2019 р. використано 47 млн євро (23,5%), у т.ч. 32 млн євро (16%) у 2019 р. [17], для реалізації 76 проектів та ремонту 294 об'єктів соціальної інфраструктури у Донецькій, Луганській, Харківській, Дніпропетровській, Запорізькій та інших областях в яких найбільша кількість внутрішньо переміщених осіб (ВПО) (близько 1103,0 тис осіб). Наразі з ЄІБ погоджено участь Полтавської, Херсонської, Київської Одеської областей, де мешкає близько 146,638 тис осіб ВПО.

У 2019 р. з метою оптимізації структури державного боргу з точки зору співвідношення вартості обслуговування та ризиків при збереженні прийняттого рівня боргового навантаження Уряд України затвердив Середньострокову стратегію управління державним боргом на 2019-2022 роки. Реалізація завдань стратегії передбачає збільшення довгострокового пільгового фінансування шляхом розширення співпраці з міжнародними фінансовими організаціями, у т.ч. ЄІБ [10].

Висновки до розділу 1

Європейський інвестиційний банк надає кредити для реалізації інвестиційних проектів з метою сприяння збалансованому розвитку країн – членів Європейського Союзу у сферах розвитку МСП, будівництва чи модернізації транспортної інфраструктури, розвитку енергетики і телекомунікацій.

ЄІБ є одним із найбільших офіційних кредиторів у світі, а сума наданих ним позик становить 1,4 трлн євро. У 2019 р. за обсягом наданих позик ЄІБ випереджає Світовий банк. Починаючи з 2015 р. Банк активніше кредитує масштабні проекти з вартістю позики понад 1 млрд євро.

У регіональній структурі проектів 90% від загального обсягу фінансування припадають на країни Європейського Союзу. Близько 66% із суми, яка виділяється для країн цього регіону, використовуються Італією, Іспанією, Німеччиною, Францією та Великою Британією. Також для них відкрито найбільші кредитні лінії з обсягом фінансування 1-2 млрд євро.

У секторальній структурі інвестиційних проектів пріоритетними сферами для фінансування є кредитування, розвиток транспортної та енергетичної інфраструктури. На такі сфери припадає майже 65% усіх наданих позик та 60,5% позик наданих у 2019 р.

З 2007 р. ЄІБ підписав з Україною 70 угод щодо фінансування проектів на загальну суму 5,92 млрд євро. На 31.12.2018 р. частка фінансування за спільними з ЄІБ проектами склала 1% в структурі державного боргу, або 18,85

млрд грн, що відповідає 0,53% ВВП України. Станом на 1.06.2019 р. за даними МФУ, Україна покращила показники вибірки портфеля проектів спільних з ЄІБ до рівня 17,7%.

У 2019 р. на різних стадіях проектного циклу перебуває 20 інвестиційних проектів, що підтримуються Банком, із загальною сумою позик близько 3,69 млрд євро. З них у державному секторі впроваджуються 15 угод на загальну суму 3,22 млрд євро, з яких освоєно лише 19,3% коштів.

У секторальній структурі 84% сум угод з ЄІБ припадають на три сфери: кредитування, транспортна та енергетична інфраструктури. При цьому, метою кредитування є державна підтримка банківського кредитування МСП для диверсифікації джерел економічного зростання України та утворення нових робочих місць, сприяння покращенню бізнес-клімату та допомоги українським МСП вийти на ринок Європейського союзу.

Найкрупнішими бенефіціарами коштів від ЄІБ у сфері розвитку транспортної інфраструктури є «Укравтодор» (3 проектами на загальну суму 650 млн євро), у сфері муніципального розвитку - центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоуправління, а також державні і комунальні підприємства (3 проектами на загальну суму 600 млн євро), у сфері енергетики - «Укренерго» (3 проектами на загальну суму 461 млн євро), у сфері розвитку реального сектору економіки - МСП та компанії з середнім рівнем капіталізації (400 млн євро), у сфері розвитку аграрного сектору - банки-посередники, підприємства МСП та компанії з середнім рівнем капіталізації, оператори державного сектору (400 млн євро).

РОЗДІЛ 2.

ЗАКУПІВЛІ В РАМКАХ ПРОЕКТУ ЄІВ «ПРОГРАМА РОЗВИТКУ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ» НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ПРОМИСЛОВА ГРУПА «ТАУРУС»

2.1. Аналіз господарської діяльності ТОВ «Промислова група «Таурус»

ТОВ «Промислова група «Таурус» засновано у 2000 р., зареєстровано у державному реєстрі як юридична особа (30859660 код ЄДРПОУ) та є платником ПДВ (свідоцтво № 308596626106). Цілями товариства є здійснення діяльності як на території України, так і за кордоном з метою отримання прибутку. Підприємство надає спеціалізовані послуги щодо гарантійного та сервісного обслуговування, планово-попереджувальних поточних і капітальних ремонтів споруд і устаткування систем водопостачання та водовідведення у м. Києві та Київській обл. Також підприємство є імпортером товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення. Відокремленим підрозділом юридичної особи є Острозька філія ТОВ «Промислова група «Таурус» (Рівненська обл.).

Основний вид діяльності за КВЕД: 46.44 - Оптова торгівля фарфором, скляним посудом і засобами для чищення. До інших видів діяльності зараховують: 43.22 - Монтаж систем водопостачання, опалення та кондиціонування повітря, 82.11 Комплексне адміністративно-управлінське обслуговування та ін. (дод. Б). Для здійснення діяльності товариство має ліцензію № 3737.17.32 з 29.12.2017 по 29.12.2022 р., зареєстровану у Реєстрі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки Держгірпромнагляд України, Територіальне управління по Київській області і м. Києва.

Досліджуючи фінансовий стан ТОВ «Промислова група «Таурус» на основі даних фінансової звітності (дод. В-Г), проведемо аналіз динаміки і структури фінансових результатів, який наведено в табл. 2.1.

Дані таблиці свідчать про те, що фінансові результати діяльності ТОВ «Промислова група «Таурус» є додатними. В динаміці років всі вищенаведені показники мають тенденцію до зростання.

Таблиця 2.1

**Динаміка показників фінансово-господарської діяльності
ТОВ «Промислова група «Таурус» у 2014-2018 рр., млн грн.**

Стаття	2014	2015	2016	2017	2018	Темпи зростання, %			
						2015	2016	2017	2018
Чистий дохід від реалізації продукції	15,93	16,29	18,85	19,42	20,74	102,3	115,7	103,0	106,8
Собівартість реалізованої продукції	9,53	9,43	11,32	12,00	12,65	99,0	120,0	106,0	105,4
Валовий прибуток	6,41	6,86	7,53	7,42	8,09	107,1	109,7	98,6	109,0
Прибуток від операційної діяльності	4,81	5,25	5,74	5,53	6,06	109,0	109,4	96,4	109,4
Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	2,08	2,10	2,20	2,25	2,73	100,6	105,2	102,0	121,3
Витрати з податку на прибуток	0,38	0,38	0,40	0,40	0,49	100,6	105,2	102,0	121,3
Чистий прибуток	1,71	1,72	1,81	1,84	2,24	100,6	105,2	102,0	121,3

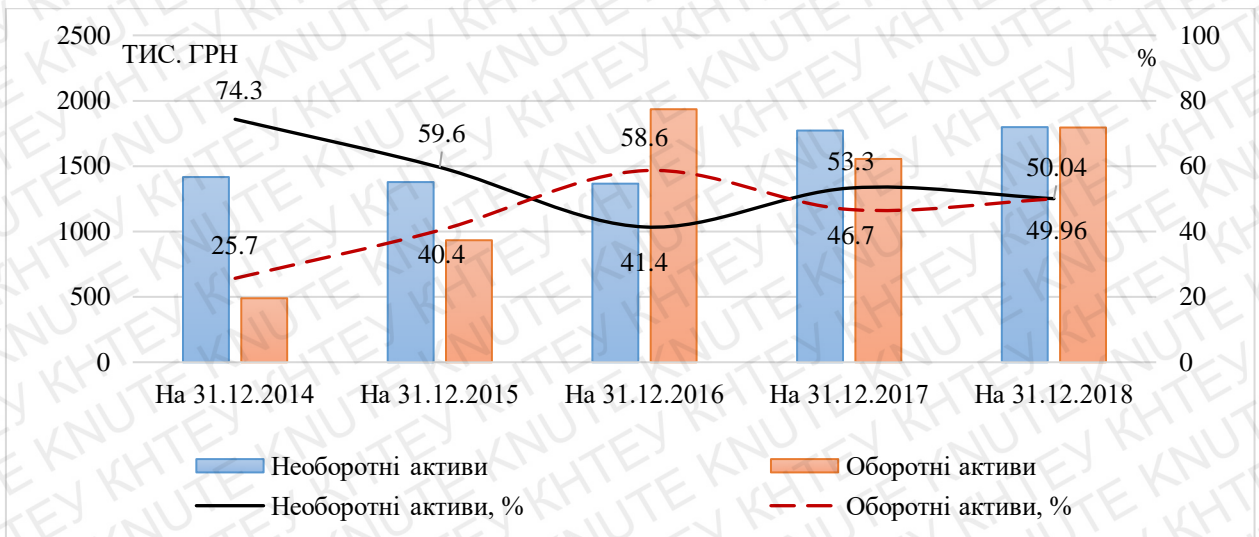
Джерело: складено та розраховано за даними ТОВ «Промислова група «Таурус».

У 2018 р. відбулося зростання чистого доходу від реалізації на 130% порівняно з рівнем у 2014 р., проте зростання витрат відбулось більш швидким темпом – 133%. Чистий прибуток склав 2,24 млн грн у 2018 р., що на 21,3% більше попереднього періоду.

Щоб детальніше побачити ситуацію, необхідно також відобразити майновий стан підприємства, а саме наявність оборотних та необоротних активів (рис. 2.1).

За аналізований період структура активів змінилась кардинально. Якщо у 2014 р. на необоротні активи припадало 74,3%, то у 2016 р. – 41,4%. У 2018 р. в структурі майна підприємства переважають оборотні активи — 50,04%. Відбулося зростання обсягів нематеріальних активів та основних засобів. Разом з тим, оборотні активи зростали швидше за рахунок збільшення обсягів запасів, готової продукції, дебіторської заборгованості, грошей та їх еквівалентів. Станом на 31.12.2018 р. сумарні активи підприємства становили 3,59 млн грн., що на 189% перевищує обсяг 2014 р.

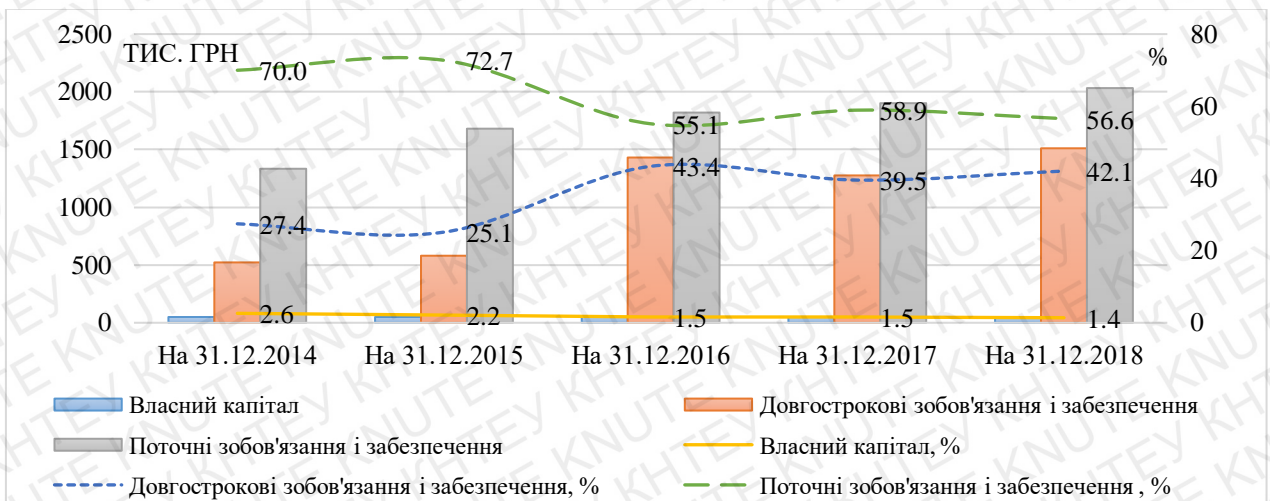

Рис. 2.1. Структура активів ТОВ «Промислова група «Таурус» у 2014-2018 рр.

Джерело: побудовано за даними ТОВ «Промислова група «Таурус».

Здійснимо аналіз джерел формування господарських засобів підприємства, що відображаються у пасиві балансу (рис. 2.2).

Рис. 2.2. Структура пасивів ТОВ «Промислова група «Таурус» у 2014-2018 рр.

Джерело: складено за даними ТОВ «Промислова група «Таурус».

Власний капітал підприємства склав 49,8 тис. грн, або 1,4% його пасивів, що вказує на неефективну структуру фінансових ресурсів для організації та фінансування господарської діяльності. На частку зовнішнього фінансування на 31.12.2018 р. припадало 98,6% зобов'язань підприємства.

Поточні зобов'язання підприємства скоротились до 56,6% та збільшувались майже на 11% щороку у вартісному вираженні, головним чином, за рахунок зростання поточної кредиторської заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями та із внутрішніх розрахунків.

Довгострокові зобов'язання і забезпечення сформували 42,1% пасивів підприємства та збільшувались майже на 41% щороку у вартісному вираженні, головним чином, за рахунок зростання відстрочених податкових зобов'язань та інших довгострокових зобов'язань.

Результати розрахунків показників, що характеризують фінансову стійкість ТОВ «Промислова група «Таурус», містяться у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

**Динаміка показників фінансової стійкості
ТОВ «Промислова група «Таурус» у 2014-2018 рр.**

Коефіцієнт	31.12. 2014	31.12. 2015	31.12. 2016	31.12. 2017	31.12. 2018	Відхилення			
						2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017
Платоспроможності	0,03	0,02	0,02	0,02	0,01	0,00	-0,01	0,00	0,00
Фінансування	37,27	45,41	65,28	63,80	71,15	8,13	19,88	-1,48	7,35
Забезпеченості власними оборотними засобами	-1,73	-0,80	0,06	-0,22	-0,13	0,92	0,86	-0,28	0,09
Маневреності власного капіталу	-16,96	-15,01	2,31	-6,96	-4,76	1,94	17,32	-9,27	2,20

Джерело: складено та розраховано за даними ТОВ «Промислова група «Таурус».

У 2018 р. коефіцієнт фінансової автономії, який показує питому вагу власного капіталу в загальному обсязі капіталу, у 2018 р. становив 0,71. Це вказує на фінансову нестійкість, нестабільність та залежність підприємства від позикових коштів. Зростання коефіцієнта фінансування, тобто співвідношення позикового і власного капіталу, на 7,35 п. у 2018 р. вказує на негативну тенденцію до зростання частки позикових коштів під час фінансування підприємства. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами має від'ємне значення, що свідчить про неплатоспроможність підприємства. Коефіцієнт маневреності знаходиться в межах -17-2,3, а у 2018 р. склав -4,76, тобто власні кошти не вкладаються в оборотні активи, а використання власного капіталу є

неефективним (при нормі >0). У цілому аналіз фінансової стійкості ТОВ «Промислова група «Таурус» виявив незадовільний стан фінансової стійкості, оскільки усі показники не відповідають нормативним значенням.

Здатність підприємства своєчасно розраховуватися з боргами в необхідному обсязі та в зазначений термін розглянуто на основі оцінки рівня ліквідності підприємства (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

**Динаміка показників ліквідності
ТОВ «Промислова група «Таурус» у 2014-2018 рр.**

Коефіцієнт	31.12.	31.12.	31.12.	31.12.	31.12.	Відхилення			
	2014	2015	2016	2017	2018	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017
Поточної ліквідності	0,37	0,56	1,06	0,82	0,88	0,19	0,51	-0,25	0,07
Швидкої ліквідності	0,29	0,42	0,62	0,65	0,62	0,13	0,20	0,03	-0,03
Абсолютної ліквідності	0,02	0,05	0,04	0,13	0,11	0,03	-0,01	0,09	-0,02
Чистий оборотний капітал, тис. грн	-844,4	-747,7	114,8	-346,7	-237,1	96,66	863	-461	110

Джерело: складено та розраховано за даними ТОВ «Промислова група «Таурус».

Коефіцієнт поточної ліквідності ТОВ «Промислова група «Таурус» не має чіткої тенденції, а його значення у 2018 р. (0,88) свідчить про відсутність достатнього обсягу коштів для погашення короткострокових зобов'язань. Коефіцієнт швидкої ліквідності знаходиться в межах рекомендованого значення (0,6-0,8). Станом на 31.12.2018 р. ТОВ «Промислова група «Таурус» могло негайно погасити лише 11% кредиторської заборгованості (у 2014 - 2%) при нормі не нижче 0,2. Ліквідні кошти підприємства не покривають його короткострокову заборгованість. У 2018 р. чистий оборотний капітал склав - 237,1 тис грн, що свідчить про перевищення короткострокових зобов'язань над оборотними активами підприємства. У цілому ТОВ «Промислова група «Таурус» неспроможне здійснювати платежі, розраховуватися з боргами в необхідному обсязі та в зазначений термін наявними у нього коштами або такими, які безперервно поповнюються за рахунок його діяльності.

Кількісними показниками ділової активності є обсяг: реалізованої продукції, прибутку і всіх активів. Розглянемо показники ділової активності підприємства (табл. 2.4).

Ефективність використання активів за досліджуваний період спадає, так як у 2015 р. за одну гривню залучених коштів отримано 7,73 грн, а у 2018 р. – 5,99 грн. Зменшення коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості свідчить, що підприємство довше отримує оплату за рахунками.

Таблиця 2.4

**Динаміка показників ділової активності
ТОВ «Промислова група «Таурус» у 2014-2018 рр.**

Коефіцієнт оборотності	31.12. 2015	31.12. 2016	31.12. 2017	31.12. 2018	Відхилення		
					2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017
Активів	7,73	6,72	5,86	5,99	-1,01	-0,86	0,13
Дебіторської заборгованості	33,85	22,61	19,12	20,82	-11,24	-3,49	1,70
Кредиторської заборгованості	17,31	18,57	18,94	18,63	1,27	0,36	-0,31
Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	10,63	15,92	18,83	17,29	5,29	2,91	-1,54
Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	20,80	19,38	19,01	19,33	-1,42	-0,37	0,32
Матеріальних запасів	56,35	21,85	21,16	29,04	-34,50	-0,69	7,88
Основних засобів (фондовіддача)	5,83	5,49	5,05	5,21	-0,34	-0,44	0,17
Власного капіталу	327,19	378,43	389,97	416,40	51,24	11,54	26,44

Джерело: складено та розраховано за даними ТОВ «Промислова група «Таурус».

Строк погашення дебіторської заборгованості виріс до 17,3 дня порівняно з 2015 р. – 10,6 дня. Зростання коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості свідчить, про те що підприємство нарощує кількість оборотів, які необхідні для оплати по рахунках. Середня кількість днів, протягом яких підприємство оплачує рахунки кредиторів, зменшилась з 20,8 днів до 19,3 днів у 2018 р. Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів у динаміці знижується, що не відповідає нормативам. Фондовіддача у 2018 р. склала 5,21 грн. проти 5,83 у 2015 р., що свідчить про зростання товарообороту підприємства меншими темпами, ніж вартості основних засобів. Коефіцієнт оборотності власного капіталу у динаміці зростає, що відповідає нормативам. Динаміка показників

ділової активності ТОВ «Промислова група «Таурус» свідчить про її рівень вище середнього та вказує на ефективне використання основних засобів та капіталу підприємства.

Наступним етапом аналізу є розрахунок показників рентабельності підприємства (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

**Динаміка показників рентабельності
ТОВ «Промислова група «Таурус» у 2014-2018 рр.**

Коефіцієнт рентабельності	2014	2015	2016	2017	2018	Відхилення			
						2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017
Активів	-	0,82	0,64	0,56	0,65	-	-0,17	-0,09	0,09
Власного капіталу	-	34,51	36,29	37,02	44,91	-	1,79	0,73	7,88
Діяльності	0,11	0,11	0,10	0,09	0,11	0,00	-0,01	0,00	0,01
Продукції	0,48	0,52	0,48	0,03	0,03	0,04	-0,04	-0,45	0,00

Джерело: складено та розраховано за даними ТОВ «Промислова група «Таурус».

Коефіцієнт рентабельності активів збільшився у 2018 р. на 0,09 п., що свідчить про підвищення ефективності господарської діяльності підприємства. Проте у 2018 р. цей показник склав 0,65 проти 0,82 у 2015 р. Рентабельність власного капіталу свідчить, що у 2018 р. на 1 грн власного капіталу припадало 44,9 грн чистого прибутку, а у 2014 р. — 34,5 грн., що вказує на зростання рівня прибутковості власного капіталу, вкладеного в підприємство. Зростання коефіцієнтів рентабельності діяльності та рентабельності продукції вказують на ефективне використання всього капіталу підприємства.

Аналіз майнового стану підприємства як матеріальної основи його функціонування міститься у табл. 2.6.

Коефіцієнт зносу основних засобів у 2018 р. становив 56% та зростав у динаміці. Така негативна тенденція свідчить про погіршення стану матеріально-технічної бази підприємства. Коефіцієнт оновлення основних засобів (0,07 у 2018 р.) зростає та свідчить про введення нових основних засобів. Коефіцієнт придатності основних засобів склав 93%. Його спадна динаміка також вказує на певне погіршення стану основних засобів підприємства. Коефіцієнт реальної

вартості майна становив 59%, що відповідає нормативам, а його висхідна динаміка вказує на підвищення виробничого потенціалу підприємства. У цілому аналіз стану та структури активів у сукупності з їх джерелами покриття свідчить про гарний майновий стан підприємства.

Таблиця 2.6

**Динаміка показників майнового стану
ТОВ «Промислова група «Таурус» у 2014-2018 рр.**

Коефіцієнт	31.12. 2014	31.12. 2015	31.12. 2016	31.12. 2017	31.12. 2018	Відхилення			
						2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017
Зносу основних засобів	0,45	0,54	0,65	0,54	0,56	0,09	0,10	-0,11	0,02
Оновлення основних засобів		0,15	0,22	0,00	0,07		0,07	-0,22	0,07
Придатності основних засобів		0,85	0,78	1,00	0,93		-0,07	0,22	-0,07
Реальної вартості основних засобів у вартості майна	0,78	0,64	0,46	0,57	0,59	-0,14	-0,19	0,12	0,01

Джерело: складено та розраховано за даними ТОВ «Промислова група «Таурус».

За результатами розрахунку показників, що визначають фінансово-господарський стан (дод. Д), можна зробити висновок, що діяльність ТОВ «Промислова група «Таурус» є ефективною. Незважаючи на низхідні тенденції у показниках платоспроможності та ліквідності, рентабельності та майнового стану, підприємство характеризується як рентабельне, з гарними показниками ділової активності та майнового стану.

2.2. Оцінка зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «Промислова група «Таурус»

ТОВ «Промислова група «Таурус» імпортує товари для здійснення обслуговування інфраструктури щодо водопостачання та водовідведення:

- запірно-регулюючу арматуру (засувки клинові, засувки шиберні, засувки ножові, клини фрикційні, крани шарові, затвори поворотні, клапани зворотні, клапани регулюючі, вентилі прохідні);

- деталі з'єднувальні трубопровідні (фільтри грубої очистки, хомути для труб, патрубки, муфти з відводом трубопровідні, фітинги, коліна, вставки антивібраційні);

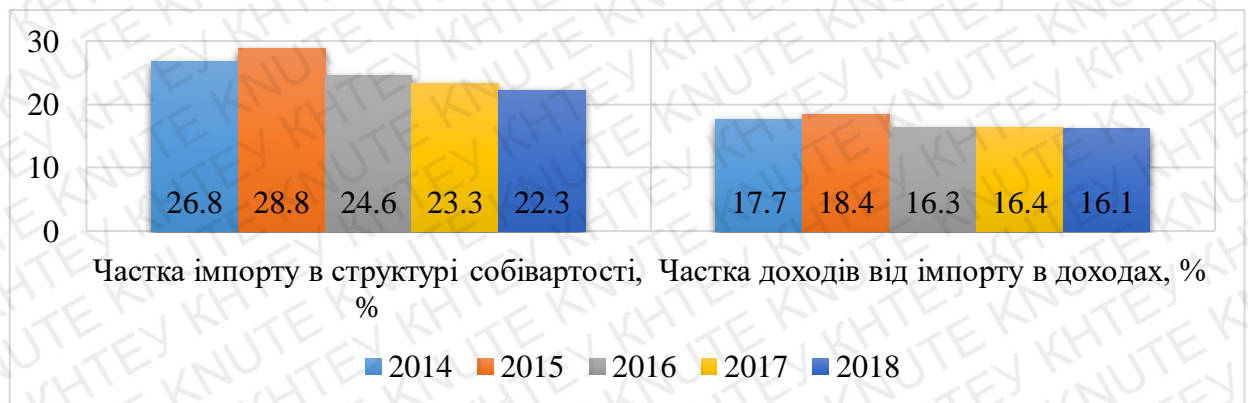
- фарби (емалі, ґрунтівки).

Імпортні операції ТОВ «Промислова група «Таурус» здійснює з контрагентами з країн ЄС (Італії, Іспанії, Німеччини, Польщі, Франції) та Китаю.

Придбану продукцію використовує під час надання послуг щодо:

- чищення каналізаційної мережі та колодязів;
- розмивання каналізаційної мережі та колодязів;
- організація проведення хімічного аналізу шкідливих речовин після прочистки каналізаційної мережі та колодязів;
- відкачки рідких побутових відходів;
- сервісне обслуговування каналізаційної мережі та колодязів.

Роль операцій з імпорту товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення у результатах діяльності підприємства можна простежити з рис. 2.3.

Рис. 2.3. Динаміка ролі операцій з імпорту товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення у собівартості та сукупних чистих доходах ТОВ «Промислова група «Таурус» у 2014-2018 рр.

Джерело: складено за даними ТОВ «Промислова група «Таурус».

У собівартості реалізованої продукції ТОВ «Промислова група «Таурус» імпортні товари склали 22,3-28,8% у 2014-2018 рр. З 2015 р. простежується тенденція до скорочення такого показника. Аналогічна тенденція простежується

для частки доходів від імпорту в сукупних доходах підприємства. Цей показник знаходився у межах 61,1-18,4% та у 2018 р. досягнув найменшого значення.

До портфелю імпортованих товарів ТОВ «Промислова група «Таурус» належить 3 асортиментні групи: запірно-регулюючу арматуру (товарні позиції 8421, 8481 за УКТЗЕД), деталі з'єднувальні трубопровідні (товарні позиції 7307 за УКТЗЕД), фарби (товарні позиції 3209, 3210, 3214 за УКТЗЕД).

Динаміка товарної структури операцій з імпорту товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення ТОВ «Промислова група «Таурус» наведена у табл. 2.7.

Таблиця 2.7

**Динаміка абсолютної товарної структури операцій з імпорту
ТОВ «Промислова група «Таурус» у 2014-2018 рр., тис. грн**

Вид продукції	2014	2015	2016	2017	2018	Базове відхилення
Запірно-регулююча арматура, у т.ч. :	2194,6	2335,4	1985,1	2358,3	2350,8	156,2
Засувка клинова	240,1	305,1	310,8	322,6	380,5	140,4
Клин фрикційний чавунний	506,0	461,1	404,6	531,3	552,6	46,6
Засувка шиберна	524,3	550,6	560,8	701,1	648,5	124,2
Крани шарові	629,7	640,9	296,7	310,1	347,2	-282,5
Ножова засувка	97,2	147,5	166,0	175,9	144,6	47,3
Поворотні затвори	67,1	80,8	98,4	102,4	108,8	41,7
Зворотній клапан	64,7	69,7	70,9	76,4	72,1	7,4
Клапан регулюючий	45,1	48,2	49,7	95,8	63,1	18,0
Вентиль прохідний	20,4	31,5	27,3	42,8	33,5	13,1
Деталі з'єднувальні трубопровідні	269,3	285,2	696,2	311,2	311,1	41,8
Фільтри грубої очистки	53,6	60,0	52,1	55,3	79,0	25,4
Хомут для труб	36,7	32,5	441,0	46,2	34,2	-2,6
Патрубки	21,2	22,1	23,2	21,9	21,0	-0,2
Муфти з відводом трубопровідні	64,4	65,1	62,4	63,8	64,2	-0,3
Фітинги	35,7	37,5	36,5	36,9	35,1	-0,6
Коліна	28,9	25,2	30,4	31,1	31,5	2,6
Антивібраційна вставка	28,8	42,9	50,6	56,1	46,2	17,4
Фарби у т.ч.:	91,2	96,6	99,6	130,9	152,9	61,7
Емаль	56,1	58,7	59,8	70,1	81,0	24,9
Грунтівка	35,1	37,9	39,8	60,8	71,9	36,8
Разом	2555,1	2717,2	2780,9	2800,4	2814,8	259,7

Джерело: складено та розраховано за даними ТОВ «Промислова група «Таурус».

За досліджуваний період спостерігається загальне збільшення імпорту продукції з 2555,1 тис. грн у 2014 р. до 2814,8 тис грн у 2018 р. У абсолютному вираженні найбільше зріс імпорт товарної групи «запірно-регулююча арматура», у першу чергу, за рахунок збільшення поставок клинових та шиберних засувок, які застосовуються в основному на магістралях для транспортування технічних зважених сумішей.

У структурі операцій з імпорту ТОВ «Промислова група «Таурус»» впродовж аналізованого періоду суттєвих змін не відбулось. Динаміка відносної структури операцій з імпорту товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення наведена у табл. 2.8.

Таблиця 2.8

**Динаміка відносної товарної структури операцій з імпорту
ТОВ «Промислова група «Таурус»» у 2014-2018 рр., %**

Вид продукції	2014	2015	2016	2017	2018	Базове відхилення
Запірно-регулююча арматура, у т.ч. :	85,9	85,9	71,4	84,2	83,5	-2,4
Засувка клинова	9,4	11,2	11,2	11,5	13,5	4,1
Клин фрикційний чавунний	19,8	17,0	14,6	19,0	19,6	-0,2
Засувка шиберна	20,5	20,3	20,2	25,0	23,0	2,5
Крани шарові	24,6	23,6	10,7	11,1	12,3	-12,3
Ножова засувка	3,8	5,4	6,0	6,3	5,1	1,3
Поворотні затвори	2,6	3,0	3,5	3,7	3,9	1,2
Зворотній клапан	2,5	2,6	2,5	2,7	2,6	0,0
Клапан регулюючий	1,8	1,8	1,8	3,4	2,2	0,5
Вентиль прохідний	0,8	1,2	1,0	1,5	1,2	0,4
Деталі з'єднувальні трубопровідні	10,5	10,5	25,0	11,1	11,1	0,5
Фільтри грубої очистки	2,1	2,2	1,9	2,0	2,8	0,7
Хомут для труб	1,4	1,2	15,9	1,6	1,2	-0,2
Патрубки	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	-0,1
Муфти з відводом трубопровідні	2,5	2,4	2,2	2,3	2,3	-0,2
Фітинги	1,4	1,4	1,3	1,3	1,2	-0,1
Коліна	1,1	0,9	1,1	1,1	1,1	0,0
Антивібраційна вставка	1,1	1,6	1,8	2,0	1,6	0,5
Фарби у т.ч.:	3,6	3,6	3,6	4,7	5,4	1,9
Емаль	2,2	2,2	2,2	2,5	2,9	0,7
Грунтівка	1,4	1,4	1,4	2,2	2,6	1,2
Разом	100	100	100	100	100	0

Джерело: складено та розраховано за даними ТОВ «Промислова група «Таурус»».

Товарний асортимент операцій з імпорту ТОВ «Промислова група «Таурус» у 2018 р. на 83,5% сформували товарні позиції групи «запірно-регулююча арматура», ще 11,1% - «деталі з'єднувальні трубопровідні», 5,4% - «фарби». Найменшу частку серед імпортованої продукції за досліджуваний період займали патрубки (0,7% у структурі імпорту) та коліна (1,1%), найбільшу – шибєрні засувки (23%) та клини фрикційні чавунні (19,6%). Порівняно з 2014 р. частка товарів групи «запірно-регулююча арматура» зменшилась на 2,4%. Разом з тим, відбулось зростання частки в структурі операцій з імпорту для групи «деталі з'єднувальні трубопровідні» на 0,5% та «фарби» на 1,9%. У розрізі товарних позицій найбільш суттєвим скороченням частки у структурі операцій порівняно з рівнем 2014 р. відзначається імпорт шарових кранів (-12,3%), а зростанням - засувок клинових (4,1%).

Динаміка географічної структури операцій з імпорту товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення ТОВ «Промислова група «Таурус» наведена у табл. 2.9.

Таблиця 2.9

**Динаміка абсолютної географічної структури операцій з імпорту
ТОВ «Промислова група «Таурус» у 2014-2018 рр., тис. грн**

Країна	2014	2015	2016	2017	2018	Базове відхилення
Країни ЄС	642,0	666,8	683,8	690,1	698,1	56,1
Німеччина	234,8	246,7	265,1	269,5	275,3	40,5
Польща	103,2	108,2	111,1	107,5	109,7	6,5
Іспанія	132,5	133,4	126,7	129,7	130,4	-2,1
Італія	94,7	98,6	100,5	102,7	101,4	6,7
Франція	76,8	79,9	80,4	80,7	81,3	4,5
Китай	1 913,1	2 050,4	2 097,1	2 110,3	2 116,7	203,6
Разом	2 555,1	2 717,2	2 780,9	2 800,4	2 814,8	259,7

Джерело: складено та розраховано за даними ТОВ «Промислова група «Таурус».

Серед країн постачальників товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення ТОВ «Промислова група «Таурус» найбільшими абсолютними обсягами операцій відзначився Китай. У 2018 р. було імпортовано 2814,8 тис. грн китайських товарів для використання у роботах підприємства. З країн ЄС було імпортовано 698,1 тис. грн товарів, у т.ч. 275,3 тис.

грн з Німеччини, 130,4 тис. грн з Іспанії, 109,7 тис. грн з Польщі та 81,3 тис. грн з Франції. Для операцій з усіма контрагентами характерним є зростання вартості, за винятком операцій з Іспанією. Найбільше зростання у 2014-2018 рр. притаманне для угод з Китаєм та склало 203,6 тис. грн. Для європейських країн зростання відбулось на 56,1 тис. грн, з яких 40,5 тис. грн припадає на угоди з Німеччиною.

Динаміка відносної географічної структури операцій з імпорту товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення ТОВ «Промислова група «Таурус» наведена у табл. 2.10.

Серед країн постачальників найбільша частка в операціях за 2018 р. припадає на Китай, а саме 75,2%. Слід відмітити, що його частка за досліджуваний період зросла на 0,3%. На другому місці з часткою 9,8% знаходяться постачальники з Німеччини, на третьому місці з часткою 4,6% з Іспанії.

Таблиця 2.10

**Динаміка відносної географічної структури операцій з імпорту
ТОВ «Промислова група «Таурус» у 2014-2018 рр., %**

Країна	2014	2015	2016	2017	2018	Базове відхилення
Країни ЄС	25,1	24,5	24,6	24,6	24,8	-0,3
Німеччина	9,2	9,1	9,5	9,6	9,8	0,6
Польща	4,0	4,0	4,0	3,8	3,9	-0,1
Іспанія	5,2	4,9	4,6	4,6	4,6	-0,6
Італія	3,7	3,6	3,6	3,7	3,6	-0,1
Франція	3,0	2,9	2,9	2,9	2,9	-0,1
Китай	74,9	75,5	75,4	75,4	75,2	0,3
Разом	18	18	18	18	18	-0,1

Джерело: складено та розраховано за даними ТОВ «Промислова група «Таурус».

На частку імпорту з Польщі припадало 3,9%, з Італії – 3,6%, з Франції – 2,9. Значення постачальників з країн Європи щороку знижувалось, крім операцій з Німеччиною, що вказує на зміну якісного складу попиту. Як правило, товари з європейських країн для технічної експлуатація систем водопостачання та водовідведення забезпечують більш тривалу безперебійну і надійну роботу всіх споруд при високих техніко-економічних і якісних показниках з урахуванням

вимог охорони водойм від забруднення стічними водами і раціонального використання водних ресурсів, що підкріплені сертифікатами якості, тоді як з країн Азії поступається за такими параметрами.

ТОВ «Промислова група «Таурус» приймало участь у 38 електронних публічних закупівлях щодо комплексних заходів в секторі муніципальної та соціальної інфраструктури, замовниками яких були державні та комунальні підприємства, установи та організації. За результатами 10 тендерів з підприємством укладено договори, тобто ефективність пропозицій склала 26,3%. Середня вартість угоди склала 49,5 тис. грн (табл. 2.11).

Підприємство приймало участь у тендерах щодо надання послуг у сфері водовідведення та проведення робі, пов'язаних з об'єктами завершеного чи незавершеного будівництва та об'єктів цивільного будівництва. На перші припадало 70% угод та 60,7% вартості, вартість угоди у середньому склала 42,9 тис. грн. Для робіт середня вартість угоди склала 64,8 тис. грн, що пояснюється більш комплексним та тривалим виконанням умов угоди.

Таблиця 2.11

**Товарна структура укладених угод ТОВ «Промислова група «Таурус»
на електронних закупівлях за державні кошти**

Вид за ДК 021:2015	Кількість угод, од.	Вартість угод, грн	Частка за кількістю, %	Частка за вартістю, %	Середня вартість угоди, грн
Послуги у сфері водовідведення	7	300 330,8	70	60,7	42 904,40
Роботи, пов'язані з об'єктами завершеного чи незавершеного будівництва та об'єктів цивільного будівництва	3	194 357,0	30	39,3	64 785,67
Разом	10	494 687,8	100	100	49 468,78

Джерело: складено та розраховано за даними [16].

Хоча ТОВ «Промислова група «Таурус» подавало тендерні заявки з 2016 р., проте переможцем стало лише у 2018 р. (табл. 2.12).

У 2018 р. ТОВ «Промислова група «Таурус» уклало 4 угоди на загальну вартість 178,3 тис. грн. Це склало 0,86% в чистому доході за звітний період. У 2019 р. підприємство прийняло участь у 7 державних закупівлях, за результатами

6 з яких було підписано угоди на загальну вартість робіт та послуг 316,4 тис. грн.

У структурі доходів підприємства це склало 1,63%.

Таблиця 2.12

Динаміка укладених угод ТОВ «Промислова група «Таурус» на електронних закупівлях за державні кошти

Рік угоди	Кількість угод, од.	Вартість угод, грн	Частка в чистому доході, %
2018	4	178257,06	0,86
2019*	6	316430,76	1,63**

* - дані за жовтень 2019 р.

** - чистий дохід за січень-жовтень 2019 р. склав 19 450 тис. грн

Джерело: складено та розраховано за даними ТОВ «Промислова група «Таурус» та [16].

Таким чином, відбулось майже двократне зростання ролі державних закупівель у структурі доходів підприємства. Цього вдалось досягнути за рахунок більш ефективних пропозицій ТОВ «Промислова група «Таурус» порівняно з іншими учасниками тендерних закупівель у 2019 р. (табл. 2.13).

Таблиця 2.13

Ретроспектива укладених угод ТОВ «Промислова група «Таурус» на електронних державних закупівлях за кошти ЄІБ

№	Продукція (товар, роботи, послуги)	Компанія замовник	Ідентифікатор тендеру	Дата	Вартість угоди, грн	Середня вартість, грн
1	2	3	4	5	6	7
1	Послуги з профілактичної прочистки каналізаційних мереж	А	UA-2019-10-24-000532-a	24.10.2019	27001	44560
2	Гідродинамічне очищення каналізаційної мережі на одному об'єкті діаметром 100 – 150 мм, довжиною 180 м/п. та очищення каналізаційних колодців від мулу та забруднення (6 колодців)	Б	UA-2019-08-21-000129-a	21.08.2019	5500	
3	Прочистка каналізацій	В	UA-2019-08-20-001733-c	20.08.2019	13500	
4	Технічне обслуговування та утримання мереж зливової каналізації по вул. Машинобудівників в м. Вишневе Києво-Святошинського р-ну Київської обл.	Г	UA-2019-06-20-001669-b	20.06.219	54600	
5	Послуги з чищення каналізаційних колекторів	А	UA-2019-10-24-000602-a	19.04.2019	16830	
6	Прочищення каналізаційних мереж гідродинамічним методом. Прочищення каналізаційних колодязів з подальшим вивезенням для утилізації мулу, та жирівих відкладень.	Д	UA-2019-01-17-000135-c-c1	17.01.2019	199000	

№	Продукція (товар, роботи, послуги)	Компанія замовник	Ідентифікатор тендеру	Дата	Вартість угоди, грн	Середня вартість, грн
1	2	3	4	5	6	7
7	Послуги з чищення каналізаційних колекторів	Г	UA-2018-12-21-002786-a	21.12.2018	19000	52740
8	Прочистка каналізаційних мереж діаметром 100-300мм гідродинамічним методом	Д	UA-2018-12-21-002435-a	21.12.2018	19500	
9	Роботи з профілактичної прочистки	Г	UA-2018-10-10-000382-b	05.10.2018	59150	
10	Роботи з профілактичної прочистки каналізації мереж гідродинамічним методом по вул.Південна в м.Вишневе Києво-Святошинського району Київська області	Г	UA-2018-10-10-000639-c	05.10.2018	80607	
	Разом				494687,82	

Примітки: А - Державна установа «Генеральна дирекція Державної кримінально-виконавчої служби України» Міністерства юстиції; Б- Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України; В - Комунальне підприємство виконавчого органу Київської міської державної адміністрації "Київкінофільм"; Г - Комунальне підприємство "Управління комунального господарства" Вишневої міської ради Києво-Святошинського району Київської області; Д - Комунальне підприємство "Вишнівськводоканал" Вишневої міської ради Києво-Святошинського району Київської області".

Джерело: складено та розраховано за даними [16]..

На основі даних таблиці можна прослідкувати, що середня вартість угод за 2018 р. склала 44,56 тис. грн, а у 2019 р. – 52,74 тис. грн. Цього вдалось досягнути за рахунок більш обґрунтованому підходу до підготовки даних для участі в аукціоні. Якщо у 2018 р. лише 36,4% заявок підприємства були виграшними (4 з 11), то у 2019 р. – вже 85,7%. Таким чином, ТОВ «Промислова група «Таурус» збільшує свою присутність у закупівлях в рамках проекту ЄІБ «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України».

Висновки до розділу 2

Предметом дослідження є результати діяльності ТОВ «Промислова група «Таурус», яке надає спеціалізовані послуги щодо гарантійного та сервісного обслуговування, планово-попереджувальних поточних і капітальних ремонтів споруд і устаткування систем водопостачання та водовідведення у м. Києві та

Київській обл. Аналіз фінансово-господарського стану підприємства виявив додатні результати діяльності, переважання оборотних активів та поточних зобов'язань у структурі балансу, негативні зміни у платоспроможності та ліквідності, позитивні тенденції у рентабельності, діловій активності та майновому стані. Діяльність ТОВ «Промислова група «Таурус» є ефективною.

ТОВ «Промислова група «Таурус» імпортує товари (запірно-регулюючу арматуру, деталі з'єднувальні трубопровідні, фарби) для здійснення обслуговування інфраструктури щодо водопостачання та водовідведення з контрагентами з країн ЄС (Італії, Іспанії, Німеччини, Польщі, Франції) та Китаю. У товарній структурі операцій з імпорту ТОВ «Промислова група «Таурус» 83,5% припадало у 2018 р. на товарні позиції групи «запірно-регулююча арматура». У географічній структурі імпорту 72,5% припадало на операції з постачальниками з Китаю та 9,8% з Німеччини.

Підприємство приймало участь з 2016 р. у 38 тендерах щодо надання послуг у сфері водовідведення та проведення робі, пов'язаних з об'єктами завершеного чи незавершеного будівництва та об'єктів цивільного будівництва за кошти ЄІБ у рамках «Програми розвитку муніципальної інфраструктури України». Ефективність пропозицій товариства у електронних публічних закупівлях склала 26,3% (10 угод загальною вартістю 494,7 тис. грн), середня вартість угоди - 49,5 тис. грн.

РОЗДІЛ 3.

ПЕРСПЕКТИВИ СПІВРОБІТНИЦТВА ЄІБ ТА ТОВ «ПРОМИСЛОВА ГРУПА «ТАУРУС» ЗА ПРОГРАМОЮ РОЗВИТКУ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

3.1. Особливості процедури виділення коштів, фінансування, вибірки позики та фінансового менеджменту на прикладі Програми розвитку муніципальної інфраструктури України

Програма розвитку муніципальної інфраструктури України (ПРМІУ) є багатогалузевою інвестиційною Програмою з Позичальником (Україна), який діє через Міністерство фінансів (МФУ) спільно з Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (Мінрегіон). Фінансовою угодою передбачено надання ЄІБ 400 млн євро для модернізації інфраструктури житлово-комунального господарства України у сферах: теплопостачання, водопостачання та водовідведення, енергоефективність будівель зовнішнє освітлення населених пунктів, поводження з побутовими відходами [22].

Кінцевими бенефіціарами частини позики можуть виступати центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, державні та комунальні підприємства (включаючи підприємства, державна чи комунальна частка в яких більше 50 %).

Мінрегіон є галузевим міністерством, відповідальним за реалізацію ПРМІУ і Проектів та за загальний нагляд за їх виконанням, включаючи підготовку, нагляд, моніторинг та оцінку проектів, а також перегляд результатів такої оцінки проектів, створення Групи управління та підтримки Програми (ГУПП) у межах Мінрегіону та забезпечення створення Групи реалізації проекту (ГРП) для кожного кінцевого бенефіціара.

МФУ як центральна фінансова урядова установа координує всі фінансові аспекти рамкового кредиту ЄІБ та займається запитами на вибірку коштів та

платежами, пов'язаними з проектами. МФУ бере участь у процедурі схвалення проектів шляхом проведення перевірки фінансового стану кінцевих бенефіціарів.

Проектний цикл у рамках ПРМІУ включає такі етапи (рис. 3.1).

Пошук перспективних проектів	☐ Конкурси проектів; ☐ Подання заявок.
Аналіз та відбір проектів	☐ Оцінювання заявок та вибір проектів.
Підготовка проекту	☐ Інвестиційне техніко-економічне обґрунтування; ☐ ОЕСВ (ESIA); ☐ Плани закупівель; ☐ Технічна підтримка у підготовці проекту.
Оцінка проекту та виділення коштів	☐ Юридична експертиза ЄІБ; ☐ Виділення коштів для проекту у межах наданої ЄІБ позики; ☐ Угода про передачу коштів Позики з Субпозичальником.
Реалізація проекту	☐ Складання проектної і тендерної документації; ☐ Закупівля; ☐ Вибірка позики у рамках ПРМІУ; ☐ Будівництво та постачання; ☐ Технічна підтримка у реалізації проекту, в тому числі нагляд за будівництвом; ☐ Завершення проекту, введення в експлуатацію та усунення недоліків.
Завершення проекту	☐ Моніторинг та перевірка результатів проекту; ☐ Оцінка впливу проекту.

Рис. 3.1. Етапи та процедури проектного циклу у рамках ПРМІУ

Однією з особливостей фінансування в рамках проекту ЄІБ є строк кредитування, який включає пільговий період, для кожної категорії він різний і визначається з урахуванням періоду економічно ефективної реалізації інвестицій у відповідних секторах (табл. 3.1).г

Загальний період погашення позики (з урахуванням пільгового періоду) становить:

- 15 років для субпроектів у сфері зовнішнього освітлення населених пунктів та поводження з побутовими відходами, у т.ч. пільговий період 3 роки для субпроектів;

- 22 роки для субпроектів у сфері централізованого теплопостачання та енергоефективності будівель, у т.ч. пільговий період 5 років для субпроектів;
- 30 років для проектів у сфері гарячого водопостачання, централізованого та нецентралізованого питного водопостачання, водовідведення, у т.ч. пільговий період 8 років для субпроектів.

Таблиця 3.1

Перелік секторів та категорій Проектів ПРМІУ

Категорія	Сектор	Термін кредитування (роки)	Пільговий період (роки)
I	Тверді побутові відходи	15	3
I	Зовнішнє освітлення населених пунктів	15	3
II	Енергоефективність будівель	22	5
II	Централізоване теплопостачання	22	5
III	Водопостачання	30	8
III	Водовідведення	30	8

Строки будівництва за субпроектами не можуть перевищувати тривалість пільгового періоду.

Фінансовими умовами позики є сплата процентної ставки, розмір якої складав станом на 26.01.2016 р. близько 1,31% у разі фіксованої ставки або близько EURIBOR + 21,6 б.п. у разі плаваючої ставки.

Кошти позики не можуть бути витрачені на:

- купівлю активів, що були у вжитку;
- оплати використання патентів, брендів і торгівельних марок;
- купівлю землі або будівель;
- оплати ПДВ, інших податків і митних зборів;
- витрат на технічне обслуговування та інших операційних витрат.

Кожному підприємству потрібно підготувати інвестиційне техніко-економічне обґрунтування (ТЕО), котре відповідатиме вимогам ЄІБ. Велика кількість державних і комунальних підприємств зіштовхуються з проблемою підготовки ТЕО, оскільки для його професійної підготовки потрібно додатково залучити міжнародну консалтингову компанію за власні кошти.

Приблизна вартість професійного ТЕО у міжнародній консалтинговій компанії – від 300 до 500 тис. євро в залежності від ступеня складності проекту. Більшість підприємств звертаються до вітчизняних компаній або власноруч розробляють ТЕО, з чим пов'язана затримка з виділенням коштів і прискоренням процесу реалізації проекту, оскільки ЄІБ постійно відправляє ТЕО на доопрацювання кінцевим бенефіціарам.

Ще однією особливістю є розробка орієнтовного плану закупівель, котрий потребує залучення професійного експерта за міжнародних закупівель за власний кошт підприємства, оскільки план повинен відповідати вимогам ЄІБ. На цьому етапі багато підприємств зіштовхуються з проблемою подорожчання обладнання та устаткування. Після узгодження з ЄІБ плану закупівель, на етапі реалізації проекту, якщо ціна на обладнання та устаткування змінилась, потрібно додатково вносити зміни і погоджувати їх з ЄІБ, що також займає час і затримує термін реалізації проекту.

Кожний кінцевий бенефіціар повинен підписати Угоду про передачу коштів позики. Цей етап розпочинається лише після ухвалення ЄІБ «Запиту на виділення коштів». Проект Угоди готує Мінрегіон разом із кінцевим бенефіціаром. На цьому етапі основною проблемою є юридично правильно виконати переклад тексту Угоди з українську на англійську мову, оскільки основною мовою згідно з Фінансовою Угодою є англійська. Після цього Мінрегіон передає проект Угоди на розгляд Мінфін.

Процедура вибірки Позики передбачає такі етапи:

- підготовка та надання Банку всіх документів/інформації щодо передумов для виділення відповідного Траншу;
- підготовка ГУПП Графіку вибірки та Запитів на вибірку; та подання Запитів на вибірку Позичальником (через МФУ) до ЄІБ;
- одержання Пропозиції вибірки Позичальником (через МФУ);
- виділення Прийнятного Траншу на рахунок Позичальника (Мінфін) в євро (Рахунок для одержання коштів в євро).

Для отримання другого і подальших траншів є певна особливість, а саме МФУ повинен надати ЄІБ підтвердження того, що принаймні 50% коштів за всіма раніше вибраними траншами були виплачені кінцевим бенефіціарам, або 80% коштів за всіма раніше вибраними траншами були виділені на Проекти, погоджені для фінансування.

МФУ відкриває рахунки по кожному Проекту в обслуговуючому банку - АТ «Укрексімбанк».

Процедура здійснення платежів є комплексною і займає деякий час. Після отримання рахунку-фактури від підрядника (виконавця робіт, постачальника товарів та послуг) фінансовий персонал ГРП перевіряє відповідність виставленого рахунку умовам контракту, потім рахунок проходить погодження у Мінрегіоні (якщо платіж здійснюється в іноземній валюті, кінцевий бенефіціар додатково подає копії документів, необхідних для проходження валютного контролю в обслуговуючому банку), наступний крок – передача документів представнику МФУ і у разі погодження, уповноважена особа МФУ підписує платіжні документи та подає їх (самостійно або через довірених осіб) обслуговуючому банку для здійснення платежу.

На сьогоднішній день Кінцеві Бенефіціари зіштовхуються з проблемою кадрів для Груп реалізації проектів, також існує проблема відповідності стандартам та вимогам ЄІБ. Саме тому ЄІБ додатково залучає технічну підтримку для Програми. На сьогоднішній день ЄІБ відібрав датську консалтингову компанію «COWI» для допомоги Кінцевим Бенефіціарам і додатково виділив 4 млн. євро на технічну підтримку. COWI в свою чергу відібрала консультантів для допомоги та супроводження проектів, котрі потрапили у Програму розвитку муніципальної інфраструктури України. Консультанти безпосередньо допомагають ГУПП при Мінрегіоні та тісно співпрацюють з ними, здійснюють робочі візити до міст та підприємств, надають рекомендації щодо оновлення інформації по підприємствам, експертну оцінку стану обладнання.

Велика частина проектів відмовляється від коштів позики, після відбору їх до Програми, оскільки місто і підприємство не можуть покрити 20% ПДВ, котрі не можуть бути сплачені за кошти позики. Деякі підприємства знаходяться у стадії банкрутства і теж не можуть бути профінансовані за кошти ЄІБ.

Фінансовий менеджмент здійснюється щодо кожного Проекту, починаючи з дати схвалення виділених коштів для фінансування Проекту та закінчуючи останнім днем погашення отриманих коштів, або датою скасування Проекту.

На рівні Програми фінансовий менеджмент передбачає здійснення:

- належного планування та складання бюджетів;
- належного обліку активів та зобов'язань, пов'язаних з Проектами, в тому числі використання позикових коштів, отримання інвестиційних грантів і технічної допомоги (у разі необхідності);
- підготовки, опрацювання та контролю за платіжними та супровідними документами;
- звітування (табл. 3.2).

Фінансовий менеджмент Програми здійснює ГУПП – запитує та одержує інформацію стосовно реалізації Проектів від ГРП, узагальнює її, координує підготовку необхідних звітів щодо Проектів; узагальнює звіти щодо Програми та звіти, підготовка яких передбачена Фінансовою угодою та Постановою КМУ від 27.01.2016 №70. На рівні Проекту, фінансовий менеджмент здійснює ГРП.

Аудит рахунків Програми проходить щорічно та вимагається згідно положень Фінансової угоди. Мінфін подає запити на покриття витрат для проведення аудитів Кінцевим Бенефіціарам. Суми такого відшкодування визначаються МФУ.

**Перелік звітів, які мають бути підготовлені ГРП, ГУПП або
Позичальником під час реалізації / після завершення Програми**

Назва звіту	Відповідальний за підготовку	Адресати	Форма подання	Частота/кінцевий строк	Додаток з формою	Підстава
Звіт про витрати	ГРП	ГУПП			22	ОПП
План заходів щодо реалізації Проекту	ГРП	ГУПП	Е	Кв	23	П 70
План заходів щодо реалізації Програми	ГУПП/ Мінрегіон	МФУ	Е	Кв	24	П 70
Звіт про виконання Проекту	ГРП	ГУПП	Е	Кв	19	ФУ
Звіт про виконання Програми	ГУПП/ Мінрегіон	ЄІБ	Е	Кв	19	ФУ
Звіт про рух коштів на рахунку позики (Рахунок для одержання коштів в ЄВРО)	ГУПП/ Мінрегіон	МФУ	Е, П	Кв	20	П 70
Звіт про рух коштів на спеціальному рахунку (Рахунок проекту)	ГРП	ГУПП	Е	Кв	21	П 70
Звіт про стан використання коштів з спеціального рахунку	ГУПП/ Мінрегіон	МФУ	Е, П	Кв	21	П 70
Звіт про стан використання Позики	ГУПП/ Мінрегіон	МФУ	Е, П	Кв	25	П 70
Звіт про стан обслуговування та погашення субкредиту Кінцевим Бенефіціаром з початку реалізації Проекту	ГРП	ГУПП	Е	Кв	26	П 70, ОПП
Звіт про стан обслуговування та погашення Позики з початку реалізації Програми	ГУПП/ Мінрегіон	МФУ	Е, П	Кв	27	П 70
Звіт про завершення Проекту	ГРП	ГУПП	Е, П	12 місяців після завершення робіт	28,29	ФУ, ОПП, П 70
Звіт про завершення Програми	Мінрегіон	ЄІБ	Е	15 місяців після завершення робіт	28	ФУ
Заключний звіт про завершення Програми	Мінрегіон, МФУ	КМУ	Проекти документів на підписання	2 місяці після остаточного погашення за Програмою або раніше на запит КМУ	29	П 70

Примітки: Е - Електронна версія, Кв – щоквартально, П - Паперовий примірник, П70 – Постанова 70 [11], ФУ - Фінансова угода.

Таким чином, МФУ відіграє центральну і важливу роль у розподіленні коштів позики та у всіх фінансових операціях Програми. Перед тим, як отримати кошти, всі Кінцеві Бенефіціари повинні пройти декілька комплексних етапів, підготувати великий об'єм документів відповідно до вимог ЄІБ, які відрізняються від вимог українського законодавства, отримати

місцеву гарантію (можливість покриття 20% ПДВ), що займає час і подовжує термін реалізації Програми.

3.2. Ефективність реалізації проекту ТОВ «Промислова група «Таурус»

Згідно Методики проведення державної експертизи інвестиційних проектів та форми висновку за її результатами № 243 [9] основним показником оцінки ефективності інвестиційних проектів, які передбачають державну підтримку, є бюджетний ефект. Цей показник визначається як перевищення доходів відповідного бюджету над витратами унаслідок реалізації проекту. У випадку виконання робіт / надання послуг за державні кошти бюджетний ефект становитиме суму економії на видатках, тобто перевищення очікуваної вартості угоди над фактичною. Результати розрахунків для угод ТОВ «Промислова група «Таурус» наведено у табл. 3.3.

Додаткової економії на видатках з бюджету у 2018 р. не було досягнуто через складність робіт та відсутність аналогічних пропозицій конкурентів, які не володіють необхідним рівнем ресурсного забезпечення для виконання таких робіт. Проте у 2019 р. за рахунок аукціонних пропозицій бюджетний ефект склав 3500 грн.

При цьому у 2019 р. пропозиції ТОВ «Промислова група «Таурус» були на 111-136% більш ефективними, порівняно з основними конкурентами.

З метою оцінки ефективності надання послуг та виконання робіт для державних установ та комунальних підприємств за кошти ЄІБ у рамках «Програми розвитку муніципальної інфраструктури України» доцільно проаналізувати показники ефективності операцій з імпорту для ТОВ «Промислова група «Таурус» за регіоном походження товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення.

Розрахунки показників ефективності ТОВ «Промислова група «Таурус» у 2014-2018 рр. були зроблені на основі імпортних операцій на поставку товарів

для обслуговування систем водопостачання та водовідведення. Поставки здійснювались на базисних умовах Інкотермс 2010.

Таблиця 3.3

Ефективність угод ТОВ «Промислова група «Таурус» з державними установами та комунальними підприємствами за кошти ЄІБ

№	Продукція (товар, роботи, послуги)	Рік	Вартість очікувана, грн	Вартість, грн	Ефективність, %	Бюджетний ефект, грн
1	Послуги з профілактичної прочистки каналізаційних мереж	2019	27001	27001	100	0
2	Гідродинамічне очищення каналізаційної мережі на одному об'єкті діаметром 100 – 150 мм, довжиною 180 м/п. та очищення каналізаційних колодців від мулу та забруднення (6 колодців)		7500	5500	136,36	2000
3	Прочистка каналізацій		15000	13500	111,11	1500
4	Технічне обслуговування та утримання мереж зливової каналізації по вул. Машинобудівників в м. Вишневе Києво-Святошинського р-ну Київської обл.		54600	54600	100	0
5	Послуги з чищення каналізаційних колекторів		16830	16830	100	0
6	Прочищення каналізаційних мереж гідродинамічним методом. Прочищення каналізаційних колодязів з подальшим вивезенням для утилізації мулу, та жирівих відкладень.		199000	199000	100	0
7	Послуги з чищення каналізаційних колекторів	2018	19000	19000	100	0
8	Прочистка каналізаційних мереж діаметром 100-300 мм гідродинамічним методом		19500	19500	100	0
9	Роботи з профілактичної прочистки		59150	59150	100	0
10	Роботи з профілактичної прочистки каналізаційних мереж гідродинамічним методом по вул.Південна в м.Вишневе Києво-Святошинського району Київська області		80607	80607	100	0
Разом			498187,8	494687,82	100,71	3500

Джерело: складено та розраховано за даними [16].

Розмір ставки мита розраховано як середньозважена за усіма операціями з імпорту товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення (дод. Е). Зведені дані за контрактами з постачальниками з країн ЄС наведено у табл. 3.4.

Поставки з країн ЄС здійснювались на умовах FCA, валюта платежу - євро. Ставки ввізного мита знизились з 2,06% митної вартості до 0% у 2016 р. у зв'язку з підписанням Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та

Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [15] та дією Графіка зниження ввізних мит України [8].

Таблиця 3.4

**Дані для розрахунку ефективності операцій з імпорту
ТОВ «Промислова група «Таурус» з країн ЄС у 2014-2018 рр.**

Назва	2014	2015	2016	2017	2018
Умови постачання	FCA				
Витрати з навантаження на основний транспортний засіб, % від фактурної вартості	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Транспортні витрати, % від фактурної вартості	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Страховання вантажу, % від фактурної вартості	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Обмінний курс, грн / євро	15,72	24,23	28,29	30,00	32,14
Середньозважена ставка мита, %	2,06	2,05	0,00	0,00	0,00
Ставка ПДВ, %	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0

Джерело: складено за даними ТОВ «Промислова група «Таурус».

Результати розрахунків показників ефективності операцій з імпорту товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення з країн ЄС наведено у табл. 3.5.

Слід відмітити, що обсяги імпорту з країн ЄС скоротились у понад 2,5 рази, наявна чітка спадна тенденція. Сума митних платежів становила 30,8 тис. грн у 2014 р. та скоротилась до 21,25 тис. грн у 2018 р. через зменшення середніх ставок ввізного мита. Виручка від реалізації товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення у 2014 р. склала 725,7 тис. грн та зросла до 808,7 тис. грн. у 2018 р. Операції з імпорту були ефективними. У 2014 р. ефект від операцій з імпорту товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення з країн ЄС склав 83,65 тис. грн, а ефективність – 1,13 рази, у 2015 р. – 92,27 тис. грн та 1,14 рази відповідно, у 2016 р. – 96,72 млн. грн та 1,14 рази відповідно, у 2017 р. – 100,47 тис. грн та 1,15 рази відповідно, у 2018 р. – 110,57 тис. грн та 1,16 рази відповідно.

В аналізованому періоді простежується чітка тенденція до зростання показників ефективності імпортованих операцій ТОВ «Промислова група «Таурус», а показник ефективності у 2018 р. перевищив рівень 2014 р. (+0,028 раз).

**Розрахунок показників ефективності операцій з імпорту
ТОВ «Промислова група «Таурус» з країн ЄС у 2014-2018 рр.**

Назва	2014	2015	2016	2017	2018
Фактурна вартість, тис. євро	8,15	5,6	3,9	3,4	3,09
Витрати з імпорту до митного кордону, тис. євро	0,6	0,4	0,3	0,2	0,2
Митна вартість, тис. грн	137,05	145,18	118,06	109,16	106,27
Сума мита, тис. грн	2,82	2,98	0,00	0,00	0,00
Сума ПДВ, тис. грн	27,97	29,63	23,61	21,83	21,25
Сума митних платежів, тис. грн	30,80	32,61	23,61	21,83	21,25
Витрати на реалізацію на внутрішньому ринку, тис. грн	474,2	489,0	541,9	559,1	570,6
Повна вартість імпорту, тис. грн	642,0	666,8	683,8	690,1	698,1
Виручка від реалізації на внутрішньому ринку, тис. грн	725,70	759,10	780,30	790,60	808,70
Ефект від імпортової операції, тис. грн	83,65	92,27	96,72	100,47	110,57
Ефективність імпортової операції, рази	1,130	1,138	1,141	1,146	1,158

Джерело: складено та розраховано за даними ТОВ «Промислова група «Таурус».

Зведені дані за контрактами з постачальниками з Китаю наведено у табл.

3.6.

Таблиця 3.6

**Дані для розрахунку ефективності операцій з імпорту
ТОВ «Промислова група «Таурус» з Китаю у 2014-2018 рр.**

Назва	2014	2015	2016	2017	2018
Умови постачання	DAT				
Витрати з перевезення митною територією України, % до фактурної вартості	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Розвантаження з основного транспортного засобу, % до фактурної вартості	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Обмінний курс, грн / дол. США	11,89	21,84	25,55	26,60	27,20
Середньозважена ставка мита, %	2,06	2,05	4,13	2,31	2,42
Ставка ПДВ, %	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0

Джерело: складено за даними ТОВ «Промислова група «Таурус».

Поставки з країн ЄС здійснювались на умовах DAT, валюта платежу – долар США. Для операцій з імпорту товарів застосовуються пільгові ставки ввізного мита, адже Китай є членом СОТ з 2001 р. Ставки ввізного мита знизились з 2,06% митної вартості до 2,05% у 2015 р., проте потім зросли через підвищення ролі у структурі імпорту товарних позицій «Деталі з'єднувальні

трубопроводні» та «Фарби», для яких у Митному тарифі України передбачено ставки ввізного мита 5-6,5% від митної вартості.

Результати розрахунків показників ефективності операцій з імпорту з імпорту товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення з Китаю наведено у табл. 3.7.

Таблиця 3.7

**Розрахунок показників ефективності операцій з імпорту
ТОВ «Промислова група «Таурус» з Китаю у 2014-2018 рр.**

Назва	2014	2015	2016	2017	2018
Фактурна вартість, тис. дол.	94,3	57,5	47,8	46,45	45,2
Витрати з імпорту після митного кордону, тис. дол.	3,77	2,30	1,91	1,86	1,81
Митна вартість, тис. грн	1076,08	1205,83	1172,50	1186,00	1180,28
Сума мита, тис. грн	22,18	24,75	48,46	27,45	28,61
Сума ПДВ, тис. грн	219,65	246,12	244,19	242,69	241,78
Сума митних платежів, тис. грн	241,83	270,87	292,66	270,14	270,39
Витрати на реалізацію на внутрішньому ринку, тис. грн	595,2	573,7	631,9	654,1	666,0
Повна вартість імпорту, тис. грн	1 913,1	2 050,4	2 097,1	2 110,3	2 116,7
Виручка від реалізації на внутрішньому ринку, тис. грн	2091,20	2241,90	2300,00	2395,90	2538,10
Ефект від імпортової операції, тис. грн	178,10	191,49	202,90	285,64	421,40
Ефективність імпортової операції, рази	1,093	1,093	1,097	1,135	1,199

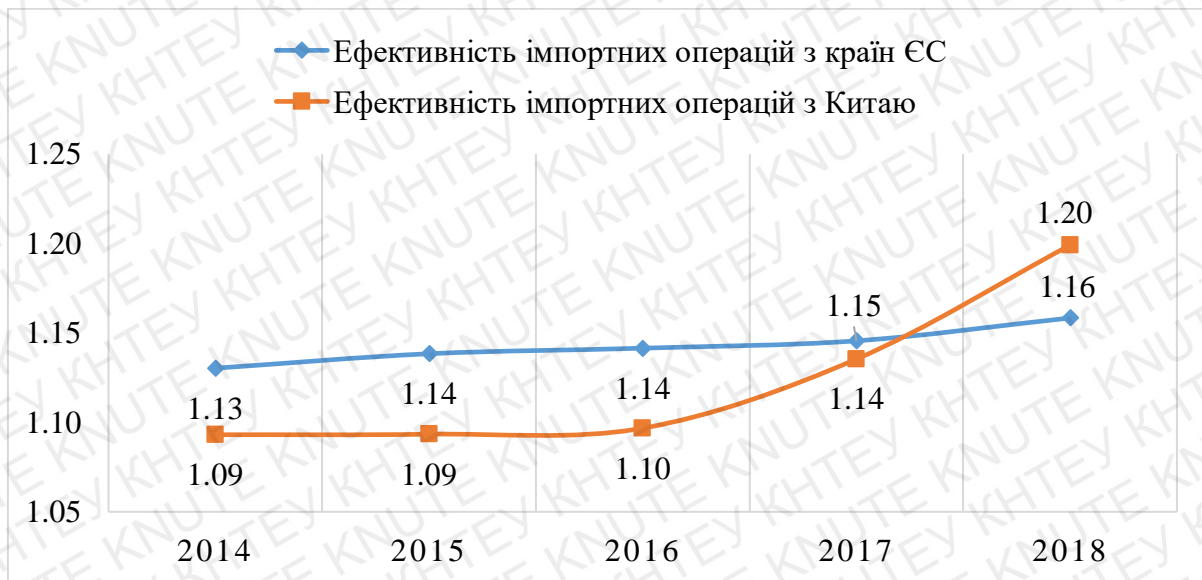
Джерело: складено та розраховано за даними ТОВ «Промислова група «Таурус».

Впродовж аналізованого періоду простежується чітка тенденція до зростання показників ефективності імпортової операції ТОВ «Промислова група «Таурус». Разом з тим, наявне майже двократне скорочення обсягу імпорту товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення з Китаю. Сума митних платежів становила 241,83 тис. грн у 2014 р. та зросла до 270,39 тис. грн у 2018 р. через збільшення середніх ставок ввізного мита. Виручка від реалізації товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення у 2014 р. склала 2091,2 тис. грн та зросла до 2538,1 тис. грн. у 2018 р. Операції з імпорту були ефективними. У 2014 р. ефект від операцій з імпорту товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення з Китаю склав 178,1 тис. грн, а ефективність – 1,09 рази, у 2015 р. – 191,49 тис. грн та 1,095 рази відповідно, у 2016 р. – 202,9 тис. грн та 1,1 рази відповідно,

у 2017 р. – 285,64 тис. грн та 1,14 рази відповідно, у 2018 р. – 421,4 тис. грн та 1,2 рази відповідно.

Для порівняння отриманих показників ефективності операцій з імпорту товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення за регіонами представимо їх на діаграмі (рис. 3.2).

Рис. 3.2. Динаміка ефективності операцій з імпорту товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення ТОВ «Промислова група «Таурус» у 2014-2018 рр., рази

Джерело: побудовано за даними ТОВ «Промислова група «Таурус».

У 2014-2017 рр. вищими показниками ефективності характеризувався імпорт з країн ЄС, а саме 1,13 рази проти 1,09 рази у 2014 р. відповідно; 1,14 рази проти 1,09 рази у 2015 р.; 1,14 рази проти 1,1 рази у 2016 р.; 1,15 рази проти 1,14 рази у 2017 р. У 2018 р. ефективність імпорту з Китаю перевищила ефективність операцій з країн ЄС на 0,04 рази. Це свідчить про переорієнтацію попиту на китайські товари для обслуговування систем водопостачання та водовідведення.

Таким чином, у зв'язку з зростанням кількості та вартості закупівель в рамках проекту ЄІВ «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України» за участю ТОВ «Промислова група «Таурус» досягнуто бюджетного

ефекту та реалізовано ефективні угоди з використанням імпорتنих товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення.

Зростання економічної ефективності імпорتنих операцій свідчить про ефективну організацію як зовнішньоекономічної, так і у цілому господарської діяльності, що дозволяє нарощувати обсяги надання послуг та виконання робіт ТОВ «Промислова група «Таурус».

Висновки до розділу 3

Програма розвитку муніципальної інфраструктури України (ПРМІУ) є багатогалузевою інвестиційною Програмою з позицією ЄІБ у сумі 400 млн євро для модернізації інфраструктури житлово-комунального господарства України.

Особливостями фінансування ЄІБ в рамках ПРМІУ є: приналежність бенефіціарів до державних установ чи комунальних підприємств, проходження багатоетапного проектного циклу звітування та фінансування, наявність пільгового періоду фінансування, здійснення платежів через МФУ після погодження з Мінрегіон. Перепоною для реалізації проектів є сплата ПДВ за кошти бенефіціара, оскільки для підприємств такий платіж призведе до банкрутства.

Основним показником оцінки ефективності інвестиційних проектів, які передбачають державну підтримку, є бюджетний ефект. Цей показник у випадку виконання робіт / надання послуг за державні кошти визначається як сума економії на видатках. У 2019 р. за рахунок аукціонних пропозицій бюджетний ефект склав 3500 грн. При цьому пропозиції ТОВ «Промислова група «Таурус» були на 111-136% більш ефективними, порівняно з основними конкурентами.

З метою оцінки ефективності надання послуг та виконання робіт для державних установ та комунальних підприємств за кошти ЄІБ у рамках «Програми розвитку муніципальної інфраструктури України» проаналізовано

показники ефективності операцій з імпорту для ТОВ «Промислова група «Таурус» за регіоном походження товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення.

Розрахунки показників ефективності ТОВ «Промислова група «Таурус» у 2014-2018 рр. засвідчили ефективність операцій з імпорту товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення. У 2018 р. ефективність імпорту з Китаю (1,2 раза) перевищила ефективність операцій з країн ЄС (1,16 раза), що свідчить про переорієнтацію попиту на дешевші китайські товари.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

ЄІБ надає кредити для реалізації інвестиційних проектів у сферах розвитку МСП, будівництва чи модернізації транспортної інфраструктури, розвитку енергетики і телекомунікацій. ЄІБ є одним із найбільших офіційних кредиторів у світі, а сума наданих ним позик становить 1,4 трлн євро. У 2019 р. за обсягом наданих позик ЄІБ випереджає Світовий банк.

У регіональній структурі проектів 90% від загального обсягу фінансування припадають на країни Європейського Союзу, з яких майже 66% - використовуються Італією, Іспанією, Німеччиною, Францією та Великою Британією.

У секторальній структурі інвестиційних проектів пріоритетними сферами для фінансування є кредитування, розвиток транспортної та енергетичної інфраструктури. На такі сфери припадає майже 65% усіх наданих позик та 60,5% позик наданих у 2019 р.

З 2007 р. ЄІБ підписав з Україною 70 угод щодо фінансування проектів на загальну суму 5,92 млрд євро. На 31.12.2018 р. частка фінансування за спільними з ЄІБ проектами склала 1% в структурі державного боргу України, або 18,85 млрд грн. Станом на 1.06.2019 р. вибірка портфеля спільних з ЄІБ проектів склала 17,7%.

У 2019 р. на різних стадіях проектного циклу перебуває 20 спільних з ЄІБ інвестиційних проектів на суму позик близько 3,69 млрд євро. На стадії впровадження перебувають 15 угод на загальну суму 3,22 млрд євро, освоєно лише 19,3% коштів. У секторальній структурі 84% сум угод з ЄІБ припадають на сфери кредитування, розвитку транспортної та енергетичної інфраструктури.

Найкрупнішими бенефіціарами коштів від ЄІБ у сфері розвитку транспортної інфраструктури є «Укравтодор» (3 проектами на загальну суму 650 млн євро), у сфері муніципального розвитку - центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоуправління, а також державні і

комунальні підприємства (3 проектами на загальну суму 600 млн євро), у сфері енергетики - «Укренерго» (3 проектами на загальну суму 461 млн євро), у сфері розвитку реального сектору економіки - МСП та компанії з середнім рівнем капіталізації (400 млн євро), у сфері розвитку аграрного сектору - банки-посередники, підприємства МСП та компанії з середнім рівнем капіталізації, оператори державного сектору (400 млн євро).

ТОВ «Промислова група «Таурус» надає спеціалізовані послуги щодо гарантійного та сервісного обслуговування, планово-попереджувальних поточних і капітальних ремонтів споруд і устаткування систем водопостачання та водовідведення у м. Києві та Київській обл. Аналіз фінансово-господарського стану підприємства виявив додатні результати діяльності, переважання оборотних активів та поточних зобов'язань у структурі балансу, негативні зміни у платоспроможності та ліквідності, позитивні тенденції у рентабельності, діловій активності та майновому стані. Діяльність ТОВ «Промислова група «Таурус» є ефективною.

ТОВ «Промислова група «Таурус» імпортує товари (запірно-регулюючу арматуру, деталі з'єднувальні трубопровідні, фарби) для здійснення обслуговування інфраструктури водопостачання та водовідведення з країн ЄС (Італії, Іспанії, Німеччини, Польщі, Франції) та Китаю. У товарній структурі у 2018 р. 83,5% операцій з імпорту припадало на товарні позиції групи «запірно-регулююча арматура». У географічній структурі імпорту 72,5% припадало на операції з постачальниками з Китаю та 9,8% з Німеччини.

Підприємство приймало участь з 2016 р. у 38 тендерах щодо надання послуг у сфері обслуговування інфраструктури водопостачання та водовідведення за кошти ЄІБ у рамках «Програми розвитку муніципальної інфраструктури України». Ефективність пропозицій товариства у електронних публічних закупівлях за державні кошти склала 26,3% (10 угод загальною вартістю 494,7 тис. грн), середня вартість угоди - 49,5 тис. грн.

Програма розвитку муніципальної інфраструктури України (ПРМІУ) є багатогалузевою інвестиційною Програмою з позицією ЄІБ у сумі 400 млн євро

для модернізації інфраструктури житлово-комунального господарства України.

Особливостями фінансування ЄІБ в рамках ПРМІУ є: приналежність бенефіціарів до державних установ чи комунальних підприємств, проходження багатоетапного проектного циклу звітування та фінансування, наявність пільгового періоду фінансування, здійснення платежів через МФУ після погодження з Мінрегіон. Перепоною для реалізації проектів є сплата ПДВ за кошти бенефіціара, оскільки для підприємств такий платіж призведе до банкрутства.

У 2019 р. за рахунок аукціонних пропозицій бюджетний ефект (сума економії на видатках) від реалізації угод з ТОВ «Промислова група «Таурус» за кошти ЄІБ у рамках «Програми розвитку муніципальної інфраструктури України» склав 3500 грн. При цьому пропозиції підприємства були на 111-136% більш ефективними, порівняно з основними конкурентами.

Розрахунки показників ефективності імпортової діяльності ТОВ «Промислова група «Таурус» у 2014-2018 рр. для реалізації угод у рамках ПРМІУ засвідчили ефективність операцій з імпорту товарів для обслуговування систем водопостачання та водовідведення. У 2018 р. ефективність операцій з імпорту товарів з Китаю (1,2 раза) перевищила ефективність операцій з країн ЄС (1,16 раза). Це свідчить про переорієнтацію попиту на дешевші китайські товари, що доцільно враховувати при поданні заявок на участь у тендерах на виконання робіт у рамках ПРМІУ за кошти ЄІБ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базилюк Я. Б. Пріоритетні напрями підвищення результативності співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями / Я. Б. Базилюк // Фінанси України. - 2014. - № 1. - С. 54-66.
2. Бичихін Є. В. Основні тенденції інвестиційних процесів в Україні в контексті співробітництва з Європейським банком реконструкції і розвитку / Є. В. Бичихін // Наукові праці НДФІ. – 2015. – № 1 (70). – С. 128–137.
3. Білорус О. Г. Проблеми глобального управління в умовах світової фінансової цивілізації / О. Г. Білорус // Фінанси України. - 2019. - № 1. - С. 10-17.
4. Власюк О. С. Перспективи співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями / О. С. Власюк, Я. Б. Базилюк, Д. Ю. Венцковський, О. С. Лапко // Фінанси України. - 2012. - № 9. - С. 3-17.
5. Гаврилюк О. В. Тенденції антикризової модернізації інституціональної структури міжнародних фінансів / О. В. Гаврилюк // Фінанси України. - 2016. - № 2. - С. 7-27.
6. Довідка за кодом УКТ ЗЕД [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.qdpro.com.ua/goodinfo/>
7. Колосова В. П. Середньострокове прогнозування видатків державного бюджету для реалізації інвестиційних програм, фінансування яких здійснюється міжнародними інституціями / В. П. Колосова // Наукові праці НДФІ. - 2017. - Вип. 1. - С. 5-15.
8. Про графіки зниження ввізних мит України : Лист ДФСУ № 21/99-99-25-02-02-18 від 06.01.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.qdpro.com.ua/document/60012>
9. Про затвердження Методики проведення державної експертизи інвестиційних проектів та форми висновку за її результатами : Наказ Мінекономрозвитку України від 13.03.2013 № 243 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0437-13>

10. Про затвердження Середньострокової стратегії управління державним боргом на 2019-2022 роки / Постанова КМУ від 5 червня 2019 р. № 473. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/473-2019-%D0%BF>

11. Про порядок підготовки, реалізації, проведення моніторингу та завершення реалізації проектів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями : Постанова Кабінету Міністрів України від 27.01.2016 № 70. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/70-2016-%D0%BF>

12. Рамкова угода між Україною та Європейським інвестиційним банком від 14.06.2005 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_585

13. Реєстр проектів МФО / Міністерство фінансів України, 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://profi.gov.ua/projects?page=1>

14. Середньострокова стратегія управління державним боргом на 2019–2022 роки / Кабінет Міністрів України, 2019. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/file/text/72/f484700n9.doc>

15. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Міждержавна угода від 27.06.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011

16. Укладені договори з постачальником 30859660 за ЄДРПОУ / Держзакупівлі онлайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.dzo.com.ua/tenders/contracts?filter%5Bobject2%5D=supplier_and&filter%5Bsearch2%5D=30859660+&filter%5Bobject%5D=cpv&filter%5Bsearch%5D=&filter%5Bstatus%5D=&filter%5Bmethod%5D=&filter%5Bregion_id%5D=&filter%5Bcontract_value_amount%5D%5Bstart%5D=&filter%5Bcontract_value_amount%5D%5Bend%5D=&filter%5Bmoneyget_id%5D=&filter%5Border%5D=pubDate_desc&formname=filter

17. Україна нарощує темпи вибірки спільних з МФО проектів / Міністерство фінансів України, 2019[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk/news/ukraina-naroshchuie-tempy-vybirky-spilnykh-z-mfo-proektiv>
18. Eurostat / European Commission [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>
19. The European Investment Bank [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.eib.org/>
20. Trade Statistics.World Trade Statistical Review 2019 / WTO [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/wts2019_e/wts19_toc_e.htm
21. World Bank Projects / World Bank Projects [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://projects.worldbank.org/en/projects-operations/projects-list>
22. Програма розвитку муніципальної інфраструктури України : Операційний посібник Програми, 2019. / Європейський інвестиційний банк, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України – 134 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Угоди ЄІБ з сумою позики понад 1 млрд євро

Назва	Реґіон	Країна	Сектор	Дата підписання угоди	Сума позики, млрд євро	Середня вартість, млрд євро
SCHOOL UPGRADE INVESTMENT PLAN FRAMEWORK LOAN II	ЄС	Італія	Освіта	29.07.2019	1,26	1,24
STRATEGIC RESEARCH AND INNOVATION SPAIN	ЄС	Іспанія	Послуги	19.12.2018	1,20	
LAZIO UMBRIA MARCHE EARTHQUAKE RECOVERY FL	ЄС	Італія	Міський розвиток	09.03.2018	1,00	
GRAND PARIS-RESEAU DE TRANSPORT-LIGNE 15 SUD-II	ЄС	Франція	Транспорт	16.10.2017	1,00	
ROMANIA EU-COFINANCING FOR TRANSPORT 2014-20	ЄС	Румунія	Транспорт	18.07.2017	1,00	
LAZIO UMBRIA MARCHE EARTHQUAKE RECOVERY FL	ЄС	Італія	Міський розвиток	26.06.2017	1,00	
RFI INVESTIMENTI RETE	ЄС	Італія	Транспорт	27.10.2016	1,00	
GRAND PARIS - RESEAU DE TRANSPORT - LIGNE 15 SUD	ЄС	Франція	Транспорт	11.04.2016	1,00	
CDC COLLECTIVITES LOCALES MBIL	ЄС	Франція	Кредитні лінії	29.10.2015	2,00	
URBAN MOBILITY FOR LONDON	ЄС	Об'єднане Королівство	Транспорт	19.06.2015	1,40	
ICO LOAN FOR SMES AND MIDCAPS V	ЄС	Іспанія	Кредитні лінії	21.04.2015	1,00	1,09
EC-EIB SME INITIATIVE SPAIN	ЄС	Іспанія	Кредитні лінії	26.01.2015	1,97	
ICO LOAN FOR SMES AND MIDCAPS IV	ЄС	Іспанія	Кредитні лінії	27.11.2014	1,00	
NATIONAL GRID NETWORKS UPGRADE	ЄС	Об'єднане Королівство	Енергія	05.11.2014	1,91	
ICO LOAN FOR SMES & MIDCAPS III	ЄС	Іспанія	Кредитні лінії	08.05.2014	1,00	
ICO LOAN FOR SMES AND MIDCAPS II	ЄС	Іспанія	Кредитні лінії	22.11.2013	1,00	
EU FUNDS CO-FINANCING 2007-2013 (GR)	ЄС	Греція	Транспорт	01.07.2010	1,00	
LONDON CROSSRAIL (TEN)	ЄС	Об'єднане Королівство	Транспорт	07.09.2009	1,13	
A2 TOLL MOTORWAY 2ND SEGMENT - TEN	ЄС	Польща	Транспорт	29.06.2009	1,00	
AUTOSTRADA - POTENZIAMENTO A14	ЄС	Італія	Транспорт	24.11.2008	1,00	
TAV V - LINEA MILANO-NAPOLI (TEN)	ЄС	Італія	Транспорт	10.08.2007	1,00	
TRENITALIA MATERIALE ROTABILE II	ЄС	Італія	Транспорт	02.12.2005	1,00	
METRO DE MADRID III - MINTRA	ЄС	Іспанія	Транспорт	07.03.2005	1,13	
TAV MILAN - NAPLES LINE	ЄС	Італія	Транспорт	29.09.2004	1,00	
OLYMPIC GAMES ATHENS 2004	ЄС	Греція	Міський розвиток	11.06.2004	1,00	

Джерело: [19].

Види діяльності, зазначені у Статуті ТОВ «Промислова група «Таурус»

Код за КВЕД	Назва
46.44	Оптова торгівля фарфором, скляним посудом і засобами для чищення
02.10	Лісівництво та інша діяльність у лісовому господарстві
02.20	Лісозаготівлі
02.40	Надання допоміжних послуг у лісовому господарстві
16.10	Лісопилльне та стругальне виробництво
17.21	Виробництво гофрованого паперу та картону, паперової та картонної тари
23.13	Виробництво порожнистого скла 33.19 Ремонт іншого обладнання
37.00	Каналізаційна система
41.20	Будівництво житлових і нежитлових будівель
42.21	Будівництво розподільних інженерних об'єктів
43.22	Монтаж систем водопостачання, опалення та кондиціонування повітря
46.19	Діяльність агентів з торгівлі товарами широкого асортименту
46.41	Оптова торгівля текстильними товарами
46.73	Оптова торгівля лісоматеріалами, будівельними матеріалами та сантехнічним обладнанням
46.76	Оптова торгівля іншими проміжними продуктами
46.90	Неспеціалізована оптова торгівля
47.51	Роздрібна торгівля текстильними виробами в спеціалізованих магазинах
52.10	Складування і зберігання
52.21	Послуги в області сухопутного транспорту
52.24	Транспортне оброблення вантажів
52.29	Інші супровідні послуги при перевезеннях
68.20	Оренда і управління власною або орендованою нерухомістю
71.20	Технічні випробування та аналізи
77.11	Оренда і лізинг автомобілів і легких моторних транспортних засобів
81.10	Комплексне обслуговування об'єктів
81.21	Загальна прибирання будинків
81.22	Інша діяльність із прибирання будинків і промислових об'єктів
81.29	Інші види послуг з прибирання
82.11	Комплексне адміністративно-управлінське обслуговування
82.92	пакувальна діяльність
82.99	Інші види допоміжного обслуговування господарської діяльності, не включені в інші категорії
95.29	Ремонт інших предметів особистого вжитку та побутових товарів
96.01	Прання та (хімічна) чистка текстильних виробів і виробів з хутра.

Баланс (звіт про фінансовий стан)

ТОВ «Промислова група «Таурус» на 31.12.2015 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи	1000		
Основні засоби	1010	1416,3	1377,8
первісна вартість	1011	2574,4	3016,0
знос	1012	1158,1	1638,2
Усього за розділом I	1095	1416,3	1377,8
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	105,3	229,4
Виробничі запаси	1101	70,5	104,6
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103	34,8	124,8
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	214,5	353,6
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	32,4	34,4
з бюджетом	1135	21,3	45,0
Дебіторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1145	81,4	177,6
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1,0	1,4
Гроші та їх еквіваленти	1165	32,7	90,1
Рахунки в банках	1167	32,7	90,1
Витрати майбутніх періодів	1170	0,5	1,4
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	489	933
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	1906	2311

Закінчення табл. 1

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3,7	3,7
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	46,1	46,1
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Усього за розділом I	1495	49,8	49,8
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	399,6	433,3
Пенсійні зобов'язання	1505	71,3	82,9
Інші довгострокові зобов'язання	1515	51,6	64,3
Усього за розділом II	1595	522,5	580,5
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	190,1	261,5
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	323,0	299,6
товари, роботи, послуги	1615	184,6	203,8
розрахунками з бюджетом	1620	22,3	43,6
розрахунками зі страхування	1625	17,7	24,5
розрахунками з оплати праці	1630	21,0	40,1
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	296,1	361,7
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	251,0	392,0
Поточні забезпечення	1660	14,9	20,8
Доходи майбутніх періодів	1665	2,8	18,9
Інші поточні зобов'язання	1690	10,0	14,2
Усього за розділом III	1695	1333,6	1680,7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	1906	2311

Баланс (звіт про фінансовий стан)

ТОВ «Промислова група «Таурус» на 31.12.2016 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Необоротні активи			
Основні засоби	1010	1377,8	1365,7
первісна вартість	1011	3016,0	3852,7
знос	1012	1638,2	2487,0
Усього за розділом I	1095	1377,8	1365,7
II. Оборотні активи Запаси	1100	229,4	806,3
Виробничі запаси	1101	104,6	140,0
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103	124,8	666,3
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	353,6	541,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	34,4	52,0
з бюджетом	1135	45,0	79,6
Дебіторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1145	177,6	379,0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1,4	3,4
Гроші та їх еквіваленти	1165	90,1	72,9
Рахунки в банках	1167	90,1	72,9
Витрати майбутніх періодів	1170	1,4	0,7
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	933	1935
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	2311	3301

Закінчення табл. 2

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3,7	3,7
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	46,1	46,1
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Усього за розділом I	1495	49,8	49,8
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	433,3	847,7
Пенсійні зобов'язання	1505	82,9	92,5
Інші довгострокові зобов'язання	1515	64,3	490,9
Усього за розділом II	1595	580,5	1431,0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	261,5	300,3
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	299,6	477,3
товари, роботи, послуги	1615	203,8	143,2
розрахунками з бюджетом	1620	43,6	44,8
розрахунками зі страхування	1625	24,5	17,3
розрахунками з оплати праці	1630	40,1	69,2
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	361,7	343,1
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	392,0	314,8
Поточні забезпечення	1660	20,8	40,9
Доходи майбутніх періодів	1665	18,9	52,4
Інші поточні зобов'язання	1690	14,2	16,8
Усього за розділом III	1695	1680,7	1820,2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	2311	3301

Баланс (звіт про фінансовий стан)

ТОВ «Промислова група «Таурус» на 31.12.2017 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи			
Основні засоби	1010	1365,7	1772,0
первісна вартість	1011	3852,7	3842,8
знос	1012	2487,0	2070,9
Усього за розділом I	1095	1365,7	1772,0
II. Оборотні активи Запаси	1100	806,3	327,6
Виробничі запаси	1101	140,0	128,3
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103	666,3	199,3
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	541,0	593,9
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	52,0	203,7
з бюджетом	1135	79,6	177,3
Дебіторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1145	379,0	0,6
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3,4	1,1
Гроші та їх еквіваленти	1165	72,9	245,5
Рахунки в банках	1167	72,9	245,5
Витрати майбутніх періодів	1170	0,7	4,9
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	1935	1555
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	3301	3327

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3,7	3,7
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	46,1	46,1
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Усього за розділом I	1495	49,8	49,8
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	847,7	972,5
Пенсійні зобов'язання	1505	92,5	92,4
Інші довгострокові зобов'язання	1515	490,9	211,0
Усього за розділом II	1595	1431,0	1275,9
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	300,3	314,5
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	477,3	422,9
товари, роботи, послуги	1615	143,2	163,1
розрахунками з бюджетом	1620	44,8	52,9
розрахунками зі страхування	1625	17,3	21,8
розрахунками з оплати праці	1630	69,2	104,1
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	343,1	73,9
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	314,8	677,4
Поточні забезпечення	1660	40,9	40,8
Доходи майбутніх періодів	1665	52,4	21,3
Інші поточні зобов'язання	1690	16,8	8,8
Усього за розділом III	1695	1820,2	1901,4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	3301	3227

Баланс (звіт про фінансовий стан)

ТОВ «Промислова група «Таурус» на 31.12.2018 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010	1772,0	1798,1
первісна вартість	1011	3842,8	4112,3
знос	1012	2070,9	2314,2
Усього за розділом I	1095	1772,0	1798,1
II. Оборотні активи Запаси	1100	327,6	543,4
Виробничі запаси	1101	128,3	304,9
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103	199,3	238,5
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	593,9	668,5
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	203,7	189,9
з бюджетом	1135	177,3	151,7
Дебіторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1145	0,6	3,5
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1,1	2,1
Гроші та їх еквіваленти	1165	245,5	227,8
Рахунки в банках	1167	245,5	227,8
Витрати майбутніх періодів	1170	4,9	8,3
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	1555	1795
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	3327	3593

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3,7	3,7
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	46,1	46,1
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Усього за розділом I	1495	49,8	49,8
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	972,5	932,3
Пенсійні зобов'язання	1505	92,4	122,3
Інші довгострокові зобов'язання	1515	211,0	456,3
Усього за розділом II	1595	1275,9	1510,9
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	314,5	230,7
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	422,9	561,2
товари, роботи, послуги	1615	163,1	191,8
розрахунками з бюджетом	1620	52,9	64,5
розрахунками зі страхування	1625	21,8	27,4
розрахунками з оплати праці	1630	104,1	101,1
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	73,9	89,4
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	677,4	633,9
Поточні забезпечення	1660	40,8	66,2
Доходи майбутніх періодів	1665	21,3	49,4
Інші поточні зобов'язання	1690	8,8	16,5
Усього за розділом III	1695	1901,4	2032,2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	3227	3593

**Ретроспектива балансових звітів ТОВ «Промислова група «Таурус», тис.
грн**

Актив	Код рядка	На 31.12.2014	На 31.12.2015	На 31.12.2016	На 31.12.2017	На 31.12.2018
1	2	3	4	4	6	7
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000					
первісна вартість	1001					
накопичена амортизація	1002					
Незавершені капітальні інвестиції	1005					
Основні засоби	1010	1416,3	1377,8	1365,7	1772,0	1798,1
первісна вартість	1011	2574,4	3016,0	3852,7	3842,8	4112,3
знос	1012	1158,1	1638,2	2487,0	2070,9	2314,2
Усього за розділом I	1095	1416,3	1377,8	1365,7	1772,0	1798,1
II. Оборотні активи Запаси	1100	105,3	229,4	806,3	327,6	543,4
Виробничі запаси	1101	70,5	104,6	140,0	128,3	304,9
Незавершене виробництво	1102					
Готова продукція	1103	34,8	124,8	666,3	199,3	238,5
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	214,5	353,6	541,0	593,9	668,5
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	32,4	34,4	52,0	203,7	189,9
з бюджетом	1135	21,3	45,0	79,6	177,3	151,7
Дебіторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1145	81,4	177,6	379,0	0,6	3,5
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1,0	1,4	3,4	1,1	2,1
Гроші та їх еквіваленти	1165	32,7	90,1	72,9	245,5	227,8
Рахунки в банках	1167	32,7	90,1	72,9	245,5	227,8
Витрати майбутніх періодів	1170	0,5	1,4	0,7	4,9	8,3
Інші оборотні активи	1190					
Усього за розділом II	1195	489	933	1935	1555	1795
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200					
Баланс	1300	1906	2311	3301	3327	3593

Пасив	Код рядка	На 31.12.2014	На 31.12.2015	На 31.12.2016	На 31.12.2017	На 31.12.2018
1	2	3	4	5	6	7
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7
Капітал у дооцінках	1405					
Додатковий капітал	1410	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420					
Усього за розділом I	1495	49,8	49,8	49,8	49,8	49,8
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	399,6	433,3	847,7	972,5	932,3
Пенсійні зобов'язання	1505	71,3	82,9	92,5	92,4	122,3
Інші довгострокові зобов'язання	1515	51,6	64,3	490,9	211,0	456,3
Усього за розділом II	1595	522,5	580,5	1431,0	1275,9	1510,9
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	1600	190,1	261,5	300,3	314,5	230,7
Короткострокові кредити банків						
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	323,0	299,6	477,3	422,9	561,2
товари, роботи, послуги	1615	184,6	203,8	143,2	163,1	191,8
розрахунками з бюджетом	1620	22,3	43,6	44,8	52,9	64,5
розрахунками зі страхування	1625	17,7	24,5	17,3	21,8	27,4
розрахунками з оплати праці	1630	21,0	40,1	69,2	104,1	101,1
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	296,1	361,7	343,1	73,9	89,4
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	251,0	392,0	314,8	677,4	633,9
Поточні забезпечення	1660	14,9	20,8	40,9	40,8	66,2
Доходи майбутніх періодів	1665	2,8	18,9	52,4	21,3	49,4
Інші поточні зобов'язання	1690	10,0	14,2	16,8	8,8	16,5
Усього за розділом III	1695	1333,6	1680,7	1820,2	1901,4	2032,2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700					
Баланс	1900	1906,0	2311,0	3301,0	3227,0	3593,0

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)**ТОВ «Промислова група «Таурус» за 2015 р.**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	16 294	15 932
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	9 433	9 526
Валовий:			
прибуток	2090	6 861	6 406
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120		
Адміністративні витрати	2130	309	282
Витрати на збут	2150	972	981
Інші операційні витрати	2180	334	329
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	5 247	4 814
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	1 116	1 037
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	2 035	1 694
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	2 096	2 084
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	377	375
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1 719	1 709
збиток	2355		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)**ТОВ «Промислова група «Таурус» за 2016 р.**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	18 846	16 294
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	11 318	9 433
Валовий:			
прибуток	2090	7 528	6 861
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120		
Адміністративні витрати	2130	331	309
Витрати на збут	2150	1 053	972
Інші операційні витрати	2180	404	334
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	5 740	5 247
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	1 492	1 116
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	2 045	2 035
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	2 204	2 096
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	397	377
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1 807	1 719
збиток	2355		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)**ТОВ «Промислова група «Таурус» за 2017 р.**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	19 420	18 846
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	11 998	11 318
Валовий:	2090	7 423	7 528
прибуток			
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120		
Адміністративні витрати	2130	341	331
Витрати на збут	2150	1 116	1 053
Інші операційні витрати	2180	432	404
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2190	5 534	5 740
прибуток			
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	1 328	1 492
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	1 957	2 045
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	2 248	2 204
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	405	397
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1 844	1 807
збиток	2355		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)**ТОВ «Промислова група «Таурус» за 2018 р.**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	20 737	19 420
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	12 647	11 998
Валовий:			
прибуток	2090	8 089	7 423
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120		
Адміністративні витрати	2130	394	341
Витрати на збут	2150	1 176	1 116
Інші операційні витрати	2180	463	432
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	6 056	5 534
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	1 486	1 328
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	1 843	1 957
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	2 727	2 248
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	491	405
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	2 236	1 844
збиток	2355		

**Ретроспектива звітів про фінансові результати
ТОВ «Промислова група «Таурус», тис. грн**

Стаття	Код рядка	2014	2015	2016	2017	2018
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	15 932	16 294	18 846	19 420	20 737
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	9 526	9 433	11 318	11 998	12 647
Валовий:						
прибуток	2090	6 406	6 861	7 528	7 423	8 089
збиток	2095					
Інші операційні доходи	2120					
Адміністративні витрати	2130	282	309	331	341	394
Витрати на збут	2150	981	972	1 053	1 116	1 176
Інші операційні витрати	2180	329	334	404	432	463
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	4 814	5 247	5 740	5 534	6 056
збиток	2195					
Дохід від участі в капіталі	2200					
Інші фінансові доходи	2220					
Інші доходи	2240					
Фінансові витрати	2250	1 037	1 116	1 492	1 328	1 486
Втрати від участі в капіталі	2255					
Інші витрати	2270	1 694	2 035	2 045	1 957	1 843
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	2 084	2 096	2 204	2 248	2 727
збиток	2295					
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	375	377	397	405	491
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305					
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1 709	1 719	1 807	1 844	2 236
збиток	2355					

Результати аналізу фінансового стану ТОВ «Промислова група «Таурус»

Показники фінансового стану підприємства	Оптимальне значення або напрям оптимізації	Значення для підприємства
Аналіз фінансових результатів діяльності		+
Аналіз фінансового стану підприємства		+
Динаміка активів		+
Динаміка пасивів		+
Аналіз ліквідності підприємства		-
Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття)	>1	-
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,6-0,8	+
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,2	-
Чистий оборотний капітал, тис. грн	>0	-
Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства		-
Коефіцієнт платоспроможності (автономії, фінансової стійкості)	>0,5	-
Коефіцієнт фінансування	<1	-
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	>0,1	-
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	>0	-
Аналіз ділової активності		+
Коефіцієнт оборотності активів	збільшення	+
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	збільшення	+
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	збільшення	-
Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	зменшення	+
Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	зменшення	-
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	збільшення	+
Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	збільшення	+
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	збільшення	+
Аналіз рентабельності		+
Коефіцієнт рентабельності активів	збільшення	+
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	збільшення	+
Коефіцієнт рентабельності діяльності	збільшення	+
Коефіцієнт рентабельності продукції	збільшення	+
Аналіз майнового стану підприємства		+
Коефіцієнт зносу основних засобів	зменшення	-
Коефіцієнт оновлення основних засобів	збільшення	+
Коефіцієнт придатності основних засобів	> 0	+
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у вартості майна підприємства	> 0,3	+

Динаміка ставок ввізного мита на товари, які імпортує ТОВ

«Промислова група «Таурус»

Група / Код товару за УКТ ЗЕД	Китай					ЄС				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Запірно-регулююча арматура, у т.ч. :	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8421 21 00 00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8421 23 00 90	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8481 10 05 00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8481 20 10 00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8481 20 90 00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8481 30 91 00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8481 40 10 00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8481 80 11 00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8481 80 61 00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8481 80 63 00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8481 80 79 00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8481 80 87 00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8481 80 85 00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8481 90 00 00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Деталі з'єднувальні трубопровідні, у т. ч.:	4,29	4,29	4,29	4,29	4,29	4,29	4,29	0,00	0,00	0,00
7307 19 10 00	5	5	5	5	5	5	5	0	0	0
7307 22 90 00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7307 23 10 00	5	5	5	5	5	5	5	0	0	0
7307 11 10 00	5	5	5	5	5	5	5	0	0	0
7307 29 80 00	5	5	5	5	5	5	5	0	0	0
7307 21 00 00	5	5	5	5	5	5	5	0	0	0
7307 99 80 00	5	5	5	5	5	5	5	0	0	0
Фарби, у т. ч.:	4,67	4,67	4,67	4,67	4,67	4,67	4,67	0,00	0,00	0,00
3209 90 00 90	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3210 00 10 10	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	0	0	0
3210 00 10 90	5	5	5	5	5	5	5	0	0	0
3210 00 90 00	5	5	5	5	5	5	5	0	0	0
3214 10 10 90	5	5	5	5	5	5	5	0	0	0
3214 90 00 90	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	0	0	0
Середнє зважене значення	2,06	2,05	4,13	2,31	2,42	2,06	2,05	0,00	0,00	0,00

Джерело: складено та розраховано за даними [6].